

Undervisning och resultat 2015

Kvalitetsrapport om skolformerna i Borås Stad

GRUNDSKOLA

Inledning

Kvalitetsrapport Undervisning och resultat upprättas varje år. I år finns ett särskilt fokus på språk- och läsutveckling samt på övergångar.

Rapporten består av fyra separata delar:

Förskola

Grundskola

Kommungemensam verksamhet

Gymnasieskola, gymnasiesärskola och vuxenutbildning.

En sammanfattande version skickas även till Kommunstyrelsen.

Innehållsförteckning

Inledning	1
Innehållsförteckning.....	2
Nationella prov	3
Betyg	9
Läsning – språkutveckling	17
Nationella prov och aspekten läsförståelse	22
IKT	28
Övergångar.....	32
Förskola – förskoleklass – grundskola	32
Övergångar – gymnasieskolan - gymnasiesärskolan.....	36
Behov att lyfta till huvudmannen	38

Nationella prov

Under detta avsnitt tas resultaten på nationella prov i årskurs 3, 6 och 9 upp. I årskurs 3 görs prov i matematik och svenska/svenska som andraspråk. I årskurs 6 genomförs prov i engelska, matematik och svenska/svenska som andraspråk. NO och SO-proven lyftes bort för VT 15 men kunde genomföras om man så önskade. I årskurs 9 görs prov i engelska, matematik, svenska/svenska som andraspråk, NO och SO. I NO genomförs provet i antingen biologi, fysik eller kemi. I SO genomförs proven i antingen geografi, historia, religionskunskap eller samhällskunskap. I denna rapport redovisas enbart provresultat i engelska, matematik och svenska/svenska som andraspråk, dels för att uppnåda kunskapskraven i dessa tre ämnen i mycket stor utsträckning korrelerar med gymnasiebehörighet, dels på grund av att det är svårt att göra en rättvisande jämförelse av provresultaten i SO och NO där skolorna inte gör samma prov.

Ämnesproven i årskurs 3 är inte tänkta att vägas samman ämnesvis, utan varje delprov mäter olika aspekter av ämnet. Syftet med ämnesproven i denna årskurs är att stödja en likvärdig och rättvis bedömning. De ska ge läraren stöd vid bedömning av om eleven uppnått de kunskapskrav som finns för ämnena i kursplanen. Proven har också ett diagnostiskt syfte, vilket innebär att de kartlägger elevens kunskaper i respektive ämne och kan vara ett underlag när det gäller att uppmärksamma behov av särskilt stöd. I årskurs 6 och 9 redovisas däremot de sammanvägda provbetygen.

Årskurs 3

I årskurs 3 görs olika delprov i matematik och svenska varje år och därför är det svårt att göra en exakt jämförelse av resultaten mellan de olika åren. I matematik har delproven tidigare rubricerats med vilken eller vilka matematiska förmågor som prövas men i årets prov anger man istället vad som bedöms på respektive delprov. En översikt är inlagd i tabellen.

För 2015 finns ännu ingen nationell statistik tillgänglig, därför redovisas lokal statistik för Borås kommunala skolor. Provresultaten redovisas också uppdelade på kön för att synliggöra flickors och pojkars resultat.

NP Matematik åk 3	Andel (%) som uppnått kunskapskraven			
	2014	2015	Andel (%) flickor 2015	Andel (%) pojkar 2015
Delprov A	94,0	92,6	93,0	92,2
Delprov B	78,9	88,8	90,3	87,5
Delprov C	83,8	87,6	87,4	87,8
Delprov D	81,7	77,2	77,5	77,0
Delprov E	57,1	89,8	91,1	88,7
Delprov F	71,9	79,1	79,8	78,5
Delprov G	77,8	86,7	87,2	86,3

Följande förmågor bedöms på respektive delprov:

- formulera och lösa problem med hjälp av matematik samt värdera valda strategier och metoder. (Delprov A, C, E, G)
- använda och analysera matematiska begrepp och samband mellan begrepp. (Delprov A, B, C, D, E, F, G)
- välja och använda lämpliga matematiska metoder för att göra beräkningar och lösa rutinuppgifter. (Delprov B, C, D, E, F)
- föra och följa matematiska resonemang. (Delprov A, B, G)
- använda matematikens uttrycksformer för att samtala om, argumentera och redogöra för frågeställningar, beräkningar och slutsatser. (Delprov A, B, C, D, E, F, G)

NP Svenska åk 3	Andel (%) som uppnått kunskapskraven			
	2014	2015	Andel (%) flickor 2015	Andel (%) pojkar 2015
Tala	96,7	92,9	93,6	92,2
Läsa – berättande text	82,1	89,8	92,4	87,5
Läsa – faktatext	78,6	86,9	88,7	85,3
Läsa – elevens högläsning	93,5	93,0	93,8	92,4
Läsa – elevens textsamtal	96,7	94,6	95,3	93,9
Skriva – berättande text	88,2	85,8	90,3	81,9
Skriva – stavning och interpunktion	88,0	85,4	90,5	80,9
Skriva – faktatext	82,8	81,2	83,9	78,9

Analys

Årskurs 3

Eleverna i årskurs 3 presterar bäst i muntliga uppgifter i svenska, de klarar högläsning och textsamtal väl. Liksom tidigare år presterar flickor generellt bättre än pojkar och de största skillnaderna finns i svenskämnet i delproven som berör skrivande av olika typer av texter. Det är glädjande att resultaten i läsning verkar öka markant i årskurs 3 jämfört med förra året. Borås Stad har sedan flera år en intensiv lässatsning igång och vi bör kunna se effekter av denna. Samtidigt är det värt att påminna om att det är vanskligt att jämföra olika år eftersom proven är olika. Det är först när vi har siffror för riket som vi kan se en verklig trend för resultaten i läsning.

Resultaten i matematik framstår som låga, bara på ett av de sju delproven når fler än 90 procent av eleverna målen. Dock är det betydligt högre än förra året. Dessa resultat behöver jämföras med resultaten för övriga riket, när dessa publiceras. Flickor presterar bättre än pojkar på alla delprov utom ett, skillnaderna mellan flickor och pojkar är relativt små på de flesta delproven. Delproven i det nationella provet i matematik växlar innehåll från år till år och därför är det svårt att dra några slutsatser om årets resultat jämfört med tidigare års. Det är först när vi har en jämförelse med riket som vi kan dra slutsatser om resultatet och om den ökning som är synlig hänger samman med den massiva kompetensutvecklingsåtgärd som Matematiklyftet utgör.

Årskurs 6

För 2015 finns ännu ingen nationell statistik, därför redovisas lokal statistik för Borås kommunala skolor. Vi har inte någon lokal statistik för svenska som andraspråk utan det redovisas tillsammans med svenska. En jämförelse mellan flickors och pojkars provresultat presenteras och även om resultaten gått ner något så är förhållandet mellan pojkars och flickors resultat som tidigare år. Elev har uppnått kunskapskraven om den fått lägst provbetyg E.

NP åk 6	Andel (%) som uppnått kunskapskraven			
	2014	2015	Andel (%) flickor 2015	Andel (%) pojkar 2015
Engelska	90,7	89,8	90,5	89,1
Matematik	91,3	87,6	89,7	85,5
Svenska/Svenska som andraspråk	89,1	88,4	91,9	85,1

Källa: Lokal statistik där svenska och SVA redovisas tillsammans

Årserie - andel (%) elever åk 6 som uppnått kunskapskraven på NP

År	Engelska		Matematik		Svenska		Svenska som andraspråk	
	Borås	Riket	Borås	Riket	Borås	Riket	Borås	Riket
2012	90,4	86,2	81,5	78,5	86,1	81,9	58,9	53,6
2013	93,3	94,3	96,3	93,7	91,6	95,3	74,5	75,2
2014	93,5	93,4	92,7	90,9	96,3	95,5	73,0	*

Källa: SIRIS

* Uppgift saknas

Analys

2012 genomfördes för första gången nationella prov i årskurs 6. Då presterade eleverna i årskurs 6 i Borås Stads kommunala skolor väsentligt bättre än riksgenomsnittet i såväl engelska och matematik som i svenska och svenska som andraspråk. Resultaten var, liksom i riket i övrigt, lägst i svenska som andraspråk. 2013 steg resultaten i Borås, men samtidigt även i riket. 2014 var resultaten i paritet med eller strax över riket. 2015 års siffror är lägre än de för 2014 och jämförs med den lokala statistik som omfattar varje elev, medan den nationella statistiken inte räknar in elever som inte har gjort proven. I den lokala statistiken redovisas svenska och svenska som andraspråk tillsammans vilket också påverkar resultaten. Resultaten är detta till trots bättre 2015 än 2012 i matematik och svenska/sva.

Flickor presterar generellt bättre än pojkar och den största skillnaden finns i svenskämnet. Skillnaden mellan flickors och pojkars resultat i svenska verkar vara större i årskurs 6 än i årskurs 3. Det är ett område som bör diskuteras vidare på skolorna och inom ramen för den kommunala lässatsningen.

Årskurs 9

För årskurs 9 redovisas provresultaten skolvis i en årserie fyra år bakåt i tiden, en jämförelse mellan flickor och pojkar samt en jämförelse mellan prov- och slutbetyg. SIRIS siffror utgår endast ifrån de elever som genomfört alla delprov och är därför betydligt högre än Borås lokala statistik som räknar varje elev.

NP åk 9 Engelska	Andel (%) elever som uppnått kunskapskraven			
Skola	2011	2012	2013	2014
Bodaskolan	97,0	94,0	92,8	95,1
Dalsjöskolan	98,4	99,1	100	94,7**
Daltorpskolan	99,3	98,3	100	100
Engelbrekt	97,3	100,0	100	96,3**
Erikslundskolan	100,0	95,4	100	100
Fristadskolan	94,9	100,0	100	94,6**
Sandgårdskolan	99,2	*	100	100
Särlaskolan	87,2	*	100	100
Viskaforsskolan	95,5	*	100	100
Borås Stad	96,9	97,3	89,3	91,8
Riket	96,7	96,7	96,7	96,8

Källa: SIRIS

* Data går inte att sammanställa från SIRIS

**Lokal statistik

NP åk 9 Matematik		Andel (%) elever som uppnått kunskapskraven			
Skola	2011	2012	2013	2014	
Bodaskolan	69,4	77,0	86,3	77,2	
Dalsjöskolan	89,3	80,7	81,6	72,6**	
Daltorpskolan	76,3	78,2	86,1	93,2	
Engelbrekt	90,3	97,9	95,6	98,1**	
Erikslundskolan	*	75,9	76,9	82,9	
Fristadskolan	79,5	87,8	100	91,4**	
Sandgårdskolan	88,1	83,3	95,4	94,6	
Särlaskolan	74,3	86,7	76,2	88,4	
Viskaforsskolan	*	82,0	100	82,4	
Borås Stad	82,0	83,1	81,7	80,8	
Riket	80,7	83,0	89,6	87,5	

Källa: SIRIS

* Data går inte att sammanställa från SIRIS

** Lokal statistik

NP åk 9 Svenska/Svenska som andraspråk		Andel (%) elever som uppnått kunskapskraven			
Skola	2011	2012	2013	2014	
Bodaskolan	92,1	*	92,1	87,5	
Dalsjöskolan	98,4	*	94,5	93,8**	
Daltorpskolan	*	*	100	100	
Engelbrekt	*	*	100	97,2**	
Erikslundskolan	96,5	*	100	72,5**	
Fristadskolan	95,8	*	100	95,7**	
Sandgårdskolan	*	*	100	100	
Särlaskolan	*	*	100	100	
Viskaforsskolan	*	*	100	100	
Borås Stad	96,6	97,5	88,3	87,0	
Riket	97,3	97,4	96,2	96,4	

Källa: SIRIS samt lokal statistik för 2015

* Data går inte att sammanställa från SIRIS

**Lokal statistik, sammanvägt resultat svenska och SVA

*** Uppgift saknas

NP åk 9 Borås stad, 2015	Andel (%) som uppnått kunskapskraven	Andel (%) flickor som uppnått kunskapskraven	Andel (%) pojkar som uppnått kunskapskraven
Engelska	88,1	87,7	88,5
Matematik	73,6	72,9	74,2
Svenska/Svenska som andraspråk	86,2	88,2	84,4

Källa: Lokal statistik

2015		Andel (%) elever som uppnått kunskapskraven		
Skola	Engelska	Matematik	Svenska/Sva	
Bodaskolan	84,6	58,1	74,4	
Dalsjöskolan	87,3	80,2	83,3	
Daltorpskolan	86,0	76,5	86,0	
Engelbrekt	92,2	88,2	94,1	
Erikslundskolan	73,9	54,3	71,7	
Fristadskolan	93,3	77,9	95,2	
Sandgårdskolan	100,0	79,6	94,6	
Särlaskolan	76,5	60,3	80,9	
Viskaforsskolan	90,8	72,4	89,2	
Borås Stad	88,1	73,6	86,2	

Relation mellan nationella prov och slutbetyg i årskurs 9						
2015	Engelska		Matematik		Svenska/SVA	
Andel % som uppnått kunskapskraven	NP	Slutbetyg	NP	Slutbetyg	NP	Slutbetyg
Bodaskolan	84,6	80,5	58,1	75,6	74,4	81,3
Dalsjöskolan	87,3	94,5	80,2	89,0	83,3	95,3
Daltorpskolan	86,0	87,9	76,5	87,9	86,0	89,4
Engelbrektskolan	92,2	93,1	88,2	93,1	94,1	94,1
Erikslundskolan	73,9	87,8	54,3	61,2	71,7	87,8
Fristadskolan	93,3	94,2	77,9	92,3	95,2	97,1
Sandgårdskolan	100,0	100,0	79,6	98,9	94,6	100,0
Särlaskolan	76,5	72,0	60,3	69,3	80,9	76,0
Viskaforsskolan	90,8	89,5	72,4	75,0	89,5	88,2

Källa: Lokal statistik

Analys

Årskurs 9

Eleverna i Borås Stad har under de senaste åren presterat under riksgenomsnittet på de nationella proven i årskurs 9. Den lokala statistiken för 2015 pekar på försämrade resultat i engelska, matematik och svenska/svenska som andraspråk jämfört med föregående år. Varje skola behöver analysera sina resultat mer ingående. När det gäller svenska/svenska som andraspråk är det emellertid svårt att uttala sig med exakthet om 2015 års resultat, då de båda ämnena redovisas tillsammans, i den nationella statistiken redovisas de var för sig, vilket brukar innebära högre resultat i svenska. Jämförelsedata med övriga riket presenteras av Skolverket i databasen SIRIS i november. Det kan också vara värt att notera att resultaten blir lägre i den lokala statistiken än i SIRIS nationella statistik, eftersom den inte redovisar de elever som inte deltagit i proven, därför bör lokal och nationell statistik inte jämföras.

Skillnaden mellan flickors och pojkars provresultat i årskurs nio är inte anmärkningsvärt stor, men det är värt att notera att, liksom i årskurs 3 och 6, presterar flickorna bättre i svenska.

Resultaten på de nationella proven överensstämmer inte fullt ut med slutbetygen. I såväl riket som i Borås Stad finns variation med både högre och lägre betyg, det är dock vanligare att eleven får ett högre slutbetyg än provbetyg. Dessa skillnader kan förklaras av att det nationella provet bara är en del av allt en elev presterar och att läraren har ett större bedömningsunderlag än så vid betygssättning. Störst skillnader finns i ämnet matematik. Exempelvis klarade 76,5 procent av eleverna på Daltorpskolan de nationella proven i matematik, medan 87,9 procent fick ett slutbetyg i samma ämne. Även i svenska/svenska som andraspråk finns det exempel på stora skillnader. 71,7 procent av eleverna på Erikslundskolan klarade de nationella proven i svenska/svenska som andraspråk, medan 87,8 procent fick ett slutbetyg i samma ämne. Engelska har till skillnad från övriga ämnen på några skolor fler elever som har klarat de nationella proven än som har fått slutbetyg. Skolverket skriver i en rapport¹ att skillnader i relationen mellan prov- och slutbetyg kan vara berättigade, men bör leda till vidare analys på den enskilda skolan. Vidare pekar Skolverket på att flickor generellt både får högre prov- och slutbetyg än pojkar, men också att flickor oftare än pojkar får ett högre slutbetyg än provbetyg. Den här typen av jämförelser kan utgöra ett bra underlag för kollegiala samtal om bedömning och betygssättning i ämnes- och arbetslag på skolorna.

¹ Skolverket: "Redovisning av uppdrag om avvikelser mellan provresultat och betyg i grundskolans årskurs 9" (2013)

Operativa mål utifrån Borås Stads deltagande i SKL:s Matematiksatsning PISA 2015

Sedan januari 2012 deltar Borås Stad i SKL:s² matematiksatsning PISA 2015. Det innebär fortsatt fokus på matematikutvecklingen i kommunen med särskild uppmärksamhet mot hur vi kan styra och leda arbetet för att förbättra alla elevers matematikkunskaper. Målet är att andelen elever i lägsta nivån i matematik ska halveras till 2015, samtidigt som andelen som når de högsta betygen ska öka. Alla stadsdelsnämnder har i sin budget tagit beslut om resultatmål för nationella prov i åk 9

Borås Stad formulerade operativa mål 2012 med utgångspunkt i NP-resultaten 2012 för att höja resultaten i matematik:

Nationella prov åk 6 och 9:

1. Halvera andelen elever som ej når provbetyget E på NP
2. Öka andelen som når provbetyget C med 10 procentenheter
3. Öka andelen som når provbetyget A med 10 procentenheter

Årskurs 9 resultat på NP Matematik skolvis i en årsserie tre år bakåt i tiden

Matematik	Andel (%) elever som uppnått kunskapskraven		
Skola	2013	2014	2015
Bodaskolan	76,7	64,3	58,1
Dalsjöskolan	76,0	72,6	80,2
Dalatorpskolan	81,2	86,0	76,5
Engelbrekt	91,7	98,1	88,2
Erikslundskolan	42,2	66,7	54,3
Fristadskolan	88,2	91,4	77,9
Sandgårdskolan	92,9	89,8	79,6
Särlaskolan	70,6	78,4	60,3
Viskaforsskolan	84,6	67,7	72,4
Borås Stad	81,7	80,8	73,6

Källa: lokal statistik

Matematik	Andel (%) elever som uppnått kunskapskraven			
	2011	2012	2013	2014
Borås Stad	81,8	84,7	90,0	90,6
Riket	80,7	83,0	89,6	87,5

Källa: SIRIS

Resultaten på NP har försämrats för såväl åk 6 som åk 9. I årskurs 9 kan vi i tabellen ovan se att vi för 2014 hade 2 skolenheter som kraftigt förbättrat andelen elever som når provbetyget E. För 2015 är det två skolor som har ett bättre resultat jämfört med 2013. För Borås Stad som helhet är det enligt lokal statistik en försämring för andra året i rad. Tittar vi däremot på SIRIS så har Borås nått målet att halvera andelen som ej når provbetyget E – 18,2 procent 2011 till 9,4 procent 2014.

Årserie - andel (%) elever som uppnått provbetyg C och A på nationella prov.

Matematik	NP åk 6		NP åk 9	
	Provbetyg C eller högre	Provbetyg A	Provbetyg C eller högre	Provbetyg A
2013	52	20,9	31,1	6,2
2014	49,6	15,9	27,6	6,6
2015	42,7	10,5	28,7	4,6

Källa: Lokal statistik

² Sveriges kommuner och landsting

Vi har inte nått målen med att öka andelen som når provbetyget C med 10 procentenheter och inte heller att öka andelen som når provbetyget A med 10 procentenheter. I tabell nedan framgår att det gått tillbaka, men en svag återräkning för provetyg C i åk 9.

Som en hjälp i den fortsatta analysen kan följande frågeställningar på olika nivåer vara en hjälp i utvecklingsarbetet

Arbetslaget

Jämför era elevers resultat med övriga Borås Stad – hur kan eventuella skillnader förklaras?

Hur kan provresultaten bli en formativ resurs för att utveckla er undervisning? Hur ser relationen mellan provbetyg och slutbetyg i årskurs 9 ut? Bedöms flickors respektive pojkars nationella provresultat väga olika tungt vid betygssättning? Finns det stora skillnader mellan flickors respektive pojkars provresultat? Vad kan det i så fall bero på och hur kan det bemötas?

Hur arbetar ni för att nå de operativa målen i matematik?

Rektor

Jämför era elevers resultat med övriga Borås Stad – hur kan eventuella skillnader förklaras? Jämför parallellklassers resultat på skolan – hur kan eventuella skillnader förklaras? Hur ser relationen mellan provbetyg och slutbetyg i årskurs 9 ut? Utifrån resultaten på de nationella proven: sker det likvärdig bedömning på din skola? Finns skillnader mellan arbets-/ämneslag? Vilka möjligheter till sambedömning finns?

Hur arbetar ni för att nå de operativa målen i matematik?

Huvudmannen

Hur kan resultaten i Svenska som andraspråk stärkas? Varför är slutbetygen i matematik så mycket högre än resultaten på de nationella proven? Hur kan pojkars resultat i läsning stärkas?

Hur har de operativa målen i matematik följts upp?

Betyg

I denna rapport redovisas vårterminens betyg i årskurs 6 till 9. Läsåret 2013/2014 var det andra läsåret då elever i årskurs 6 och 7 fick betyg enligt läroplanen LGR11, i år kan vi således jämföra tre års resultat.

I och med införandet av läroplanen LGR11 skärptes behörighetskraven till gymnasiet. Tidigare krävdes endast godkända betyg i engelska, matematik och svenska/svenska som andraspråk. För att få gymnasiebehörighet till yrkesförberedande program krävs nu att eleven uppnått kunskapskraven i engelska, matematik, svenska/svenska som andraspråk samt ytterligare fem ämnen. För behörighet till ett högskoleförberedande program krävs lägst betyget E i engelska, matematik, svenska/svenska som andraspråk och minst nio andra ämnen. För ekonomi- och samhällsvetenskapsprogrammen samt det humanistiska programmet ska fyra av de ytterligare nio ämnena vara geografi, historia, samhällskunskap och religion. För naturvetenskaps- och teknikprogrammen ska tre av de ytterligare nio ämnena vara biologi, fysik och kemi. För det estetiska programmet är de nio ämnena valfria. Här kan även färdighetsprov förekomma.

Genomsnittligt meritvärde i de olika årskurserna, Borås Stad vårterminen 2015

Årskurs	Meritvärde ³		
	2015	2014	2013
6	204,5	201,0	206,2
7	187,8	192,9	178,8
8	189,3	192,4	187,2
9	213,9	216,1	205,7

Det genomsnittliga meritvärdet har höjts i årskurs sex, men sjunkit något i årskurserna sju till nio. Att meritvärdet ligger högre än 2013 i årskurserna 7-9 kan till en del bero på den reform som

³ Meritvärde är summan av 17 betyg där E är 10, D 12,5, C 15, B 17,5 och A 20 poäng.

innebär att elever som läser moderna språk från 2014 kan få högre meritvärde än tidigare, de får räkna med sitt språkbetyg som ett sjuttonde betyg och den maximala meritpoängen blir därmed 340 i stället för tidigare 320.

Årskurs	Meritvärde Flickor		Meritvärde Pojkar	
	2015	2014	2015	2014
6	217,5	217	191,0	193
7	201,2	209	175,9	177
8	209,1	205	169,4	180
9	225,8	230	202,2	204

När meritvärdet delas upp per kön framgår att det genomgående är stora skillnader mellan flickor och pojkar, flickornas meritvärden är betydligt högre.

Terminsbetyg årskurs 6

Terminsbetyg åk 6 VT14				
Skola	Antal	Meritvärde	Behörighet Yrkesprogram	
			Antal	%
Aplared	4	220,0	4	100,0
Asklanda	43	231,2	42	97,7
Bergdalen	35	200,1	29	82,9
Boda	24	174,4	14	66,7
Borgstena	11	196,6	8	72,7
Bredared	13	227,5	12	92,3
Byttorp	36	206,6	29	80,6
Dalsjö	61	196,7	45	73,8
Daltorp	28	171,0	20	71,4
Dannike	7	197,9	7	100
Ekaräng	51	203,6	44	86,3
Engelbrekt	61	218,8	57	93,4
Erikslund	15	179,2	9	60,0
Fjärding	48	197,3	34	70,8
Gula Skolan	19	216,1	16	84,2
Gånghester	19	239,6	19	100
Hestra Midgård	30	208,3	24	80,0
Kinnarumma	10	218,5	9	90,0
Kristineberg	35	208,5	31	88,6
Myrås	51	205,9	47	92,2
Målsryd	11	218,0	10	90,9
Rångedala	12	229,4	12	100,0
Sandared	52	211,2	47	90,4
Sandhult	12	213,0	10	83,3
Sjöbo	46	184,0	27	58,7
Sjömarken	49	206,9	47	95,9
Sparsör	32	221,4	30	93,8
Svaneholm	14	203,4	11	78,6
Särila	18	108,3	4	22,2
Trandared	66	208,2	58	87,9
Viskafors	39	183,3	25	64,1
Äspered	5	210	4	80,0
Totalt	954	204,5	785	82,3

Spridningen i resultat i Borås Stads kommunala skolor åk 6 vårterminen 2015

Meritvärde	Behörighet till	Ej uppfyllt	Ej uppfyllt	Helt utan betyg %
------------	-----------------	-------------	-------------	-------------------

	gymnasiet %	kunskapskraven i ett ämne %	kunskapskraven i två eller fler ämnen %	
108,3 – 239,6	22,2 – 100,0	20,0 – 0,0	61,0 – 0,0	14,3 – 0,0

(Lägsta värdet först)

Liksom förra året är betygen i årskurs 6 generellt sett något högre än för senare årskurser. Det genomsnittliga meritvärdet för kommunen är 204,5 vilket är något högre än 2014 då motsvarande siffra var 201,0. Resultaten har stor spridning mellan olika skolor, denna spridning har ökat jämfört med förra året. Motsvarande gymnasiebehörighet (betyg i engelska, matematik, svenska/svenska som andraspråk samt minst fem andra ämnen) varierar mellan 22,2 och 100 procent, genomsnittssiffran för kommunen är 82,3 procent vilket är något lägre än förra året.

Årserie, terminsbetyg åk 6 VT, Borås Stad

År	Antal	Meritvärde	Behörighet Yrkesprogram	
			Antal	%
2013	877	206,2	759	86,5
2014	943	201,0	787	83,5
2015	954	204,5	785	82,3

Terminsbetyg årskurs 7

Terminsbetyg åk 7 VT15				
Skola	Antal	Meritvärde	Behörighet Yrkesprogram	
			Antal	%
Boda	139	173,7	83	59,7
Dalsjö	127	207,8	101	79,5
Daltorp	163	165,0	98	60,1
Engelbrekt	114	212,1	95	83,3
Erikslund	63	200,7	50	79,4
Fristad	110	195,1	84	76,4
Sandgård	109	184,6	93	85,3
Särila	64	173,8	42	65,6
Viskafors	55	187,4	41	74,5
Totalt	944	187,8	687	72,8

Betygen i årskurs 7 är lägre än i årskurs 6. Det genomsnittliga meritvärdet för kommunen har sjunkit jämfört med förra årets resultat och är nu 187,8.

Resultat motsvarande gymnasiebehörighet (betyg i engelska, matematik, svenska/svenska som andraspråk samt minst fem andra ämnen) varierar mellan 59,7 och 85,3 procent, genomsnittssiffran för kommunen är 72,8 procent.

Jämförelse betyg i matematik för förra årets åk 6 med årets åk 7.

Andel elever % som klarat kunskapskraven i matematik betyget E		
Enhet	Åk 6 VT 2014	Åk 7 VT 2015
Asklandaskolan	97,0	
Borgstenaskolan	93,3	
Bredaredskolan	92,9	
Gula skolan	86,4	
Sparsörskolan	100,0	
Fristadskolan 7-9		79,1
Bergdalskolan	93,3	
Engelbrektskolan	91,9	87,7
Sjöboskolan	88,4	
Erikslundskolan F-9	63,6	90,5
Byttorpskolan	82,1	
Hestra Midgårdskolan	93,9	
Särlaskolan	81,0	75,0
Kristinebergskolan	91,7	
Svedjeskolan	90,9	
Trandaredskolan F-6	91,8	
Daltorpskolan	78,1	67,5
Kinnarummaskolan	100,0	
Svaneholmskolan	75,0	
Viskaforsskolan F-9	77,5	76,4
Sandaredskolan	89,4	
Sandhultskolan	84,6	
Sjömarkensskolan	96,2	
Sandgårdskolan		88,1
Aplaredskolan	100,0	
Dannikeskolan	83,3	
Gånghesterskolan	100,0	
Målsrydskolan	100,0	
Rångedalaskolan	100,0	
Åsperedskolan	100,0	
Dalsjöskolan 4-9	96,2	88,2
Ekarängskolan	93,0	
Fjärdingskolan	80,9	
Myråsskolan	92,9	
Bodaskolan	62,5	65,5
Borås total	89,6	78,7

Ovanstående tabell visar alltså resultatet i matematik för de elever som gick åk 6 2014 och samma elevers resultat i åk 7 2015. Resultatet påverkas av en viss omflyttning och att elever tillkommer eller går över till fristående skolor. Borås totalen visar en nedgång på mer än 10 procentenheter mellan åk 6 och åk 7.

Årsserie, terminsbetyg åk 7 VT, Borås Stad

År	Antal	Meritvärde	Behörighet Yrkesprogram	
			Antal	%
2013	831	178,8	657	79,1
2014	911	192,9	673	73,9
2015	944	187,8	687	72,8

Terminsbetyg årskurs 8

Terminsbetyg åk 8 VT14				
Skola	Antal	Meritvärde	Behörighet Yrkesprogram	
			Antal	%
Boda	123	161,3	70	56,9
Dalsjö	112	206,3	86	76,8
Daltorp	165	170,2	110	66,7
Engelbrekt	120	222,1	94	78,3
Erikslund	81	174,4	45	55,6
Fristad	109	203,6	80	73,4
Sandgård	119	207,9	103	86,6
Särila	77	160,2	49	63,6
Viskafors	62	196,7	46	74,2
Totalt	968	189,3	683	70,6

Liksom tidigare år är betygen i årskurs 8 väsentligt lägre än i årskurs 9. Däremot är resultaten i nivå med resultaten för årskurs 7. Meritvärdet är i snitt 189,3 att jämföra med 213,9 i årskurs 9. Motsvarande behörighet till gymnasiet (betyg i engelska, matematik, svenska/svenska som andraspråk samt minst fem andra ämnen) är 70,6 procent i årskurs 8 jämfört med 82,1 procent i årskurs 9. Skillnaden mellan olika skolor är också stor, från Sandgårdskolans gymnasiebehörighet på 86,6 procent till Erikslundskolans på 55,6 procent, samt Engelbrektskolans meritvärde 222,1 jämfört med Särilaskolans 160,2.

Årserie, terminsbetyg åk 8 VT, Borås Stad

År	Antal	Meritvärde	Behörighet Yrkesprogram	
			Antal	%
2011	907	175,2	694	76,5
2012	880	181,1	649	73,8
2013	864	187,2	657	76,0
2014	884	192,4	653	73,9
2015	968	189,3	683	70,6

Resultaten i årskurs 8 har när det gäller det genomsnittliga meritvärdet stigit från 175,2 VT 2011 till 189,3 VT 2015 med en tillbakagång från förra året. Motsvarande gymnasiebehörighet (betyg i engelska, matematik, svenska/svenska som andraspråk samt minst fem andra ämnen) har däremot sjunkit i förhållande till 2011 års siffror.

Betyg årskurs 9

Slutbetyg åk 9 VT15						
Skola	Antal	Meritvärde	Högskoleförberedande		Behörighet Yrkesprogram	
			Antal	%	Antal	%
Boda	123	192,3	89	72,4	89	72,4
Dalsjö	127	221,5	110	86,6	112	88,2
Daltorp	132	215,7	114	86,4	114	86,4
Engelbrekt	102	245,3	94	92,2	94	92,2
Erikslund	49	190,1	28	57,1	28	57,1
Fristad	104	223,6	94	90,4	94	90,4
Sandgård	93	240,1	92	98,9	92	98,9
Särila	75	169,8	43	57,3	45	60,0
Viskafors	76	204,8	53	69,7	55	72,4
Totalt	881	213,9	717	81,4	723	82,1

En mindre andel elever har nått gymnasiebehörighet 2015 jämfört med 2014; 82,1 procent jämfört med 85,8 procent blev behöriga till yrkesprogram. Till högskoleförberedande program blev 81,4 procent av eleverna behöriga, 80,0 procent till högskoleförberedande samhällsvetenskapligt program och 79,1 procent till högskoleförberedande naturvetenskapligt program.

Betyg åk 9, historik	Meritvärde	Andel (%)				
		Behöriga till gymnasiet	Fullständiga betyg	Ej nått kunskapskraven i ett ämne	Ej nått kunskapskraven i två el. flera ämnen	Saknar betyg i alla ämnen
Bodaskolan 2015	192,3	72,4	65,9	8,9	24,4	3,3
2014	200,6	74,4	65,8	6,8	25,6	1,7
2013	198,8	81,2	64,7	4,5	30,8	0
2012	189,8	78,2	69,4	6,1	20,4	0,7
2011	189,2	80,5	67,1	6,7	22	4,3
Daltorpskolan 2015	215,7	86,4	78,8	6,1	12,1	3,0
2014	211,6	87,6	79,3	6,2	11,7	3,4
2013	193,5	80,4	63,0	10,9	25,4	0,7
2012	213,4	86,4	75,0	5,3	10,6	1,5
2011	206,1	87,3	76,4	7,9	15,2	0,6
Dalsjöskolan 2015	221,5	88,2	76,4	10,2	12,6	2,4
2014	222,3	90,4	80,9	7,8	11,3	0,0
2013	210	80,2	71,9	11,5	16,7	0
2012	223,7	87,4	81,1	2,7	10,8	0
2011	219,7	90,5	76,2	13,5	10,3	0
Engelbrektskolan 2015	245,3	92,2	90,2	2,0	5,9	2,0
2014	242,5	92,9	87,6	5,3	3,5	3,5
2013	222,6	91,7	86,7	2,5	10,0	0,8
2012	210,8	91,8	90,8	2,0	4,1	4,1
2011	210,2	95,2	87,9	5,6	5,6	0,8
Erikslundskolan 2015	190,1	57,1	46,9	18,4	32,7	2,0
2014	201,5	73,6	62,3	7,5	30,2	1,9
2013	192,8	85,9	71,9	3,1	23,4	1,6
2012	193,9	82,4	55,9	4,4	26,5	0
2011	212,2	88,4	73,9	5,8	18,8	1,4
Fristadskolan 2015	223,6	90,4	81,7	7,7	10,6	0,0
2014	221,6	90,3	81,7	8,6	9,7	0,0
2013	207,9	91,5	80,9	8,5	9,6	1,1
2012	211,9	93,6	87,2	1,1	5,3	1,1
2011	214,9	84,6	78	9,8	11,4	0,8
Sandgårdskolan 2015	240,1	98,9	93,5	4,3	2,2	0,0
2014	223,9	94,9	83,7	8,2	8,2	0,0
2013	224,8	97,3	85,7	6,3	8,0	0
2012	222,9	95,1	86,3	2,0	5,9	0
2011	221,7	95,3	90,7	3,1	6,2	0
Särilaskolan 2015	169,8	60,0	52,0	10,7	29,3	8,0

2014	203,5	81,6	64,5	9,2	23,7	2,6
2013	195,8	73,5	64,7	5,9	26,5	2,9
2012	196,9	81,0	63,3	6,3	17,7	0
2011	202,7	76,2	71,4	3,6	23,8	1,2
Viskaforsskolan 2015	204,8	72,4	64,5	6,6	27,6	1,3
2014	203,3	75,8	69,4	9,7	21,0	0,0
2013	195,0	86,2	67,7	10,8	21,5	0
2012	196,1	86,4	71,2	7,6	18,2	0
2011	207,7	88,2	82,4	7,4	10,3	0
Totalt Kommunala 2015	213,9	82,1	74,6	7,7	15,9	2,4
2014	216,1	85,8	76,5	7,5	14,7	1,6
2013	205,7	85,6	73,3	7,1	19,0	0,7
2012	207,2	86,7	82,2	4,1	12,8	0,9
2011	208,9	87,5	78	7,2	13,6	1,1

Källa: Skolverket, Siris samt Lokal statistik 2012 -2015

Andelen elever som helt saknar betyg i alla ämnen har ökat i Borås Stad, liksom andelen elever som saknar två eller fler betyg. Färre elever än föregående år har fullständiga betyg, 74,6 procent, jämfört med 76,5 procent förra året.

Spridningen i resultat i Borås Stads kommunala skolor åk 9 vårterminen 2015

Meritvärde	Behörighet till gymnasiet %	Ej uppfyllt kunskapskraven i ett ämne %	Ej uppfyllt kunskapskraven i två eller fler ämnen %	Helt utan betyg %
169,8 – 245,3	57,1 – 98,9	18,4 – 2,0	32,7 – 2,2	3,3 – 0,0

(Lägsta värdet först)

Skillnaderna mellan Borås Stads skolor är fortsatt stora. I likhet med förra året finns högst meritvärde på Engelbrektskolan och högst behörighetsgrad på Sandgårdsskolan. Lägst meritvärde finns på Särilaskolan och lägst gymnasiebehörighet på Erikslundskolan.

Resultat efter sommarskola

En kommungemensam sommarskola arrangerades för elever i årskurs 9 som saknade betyg i ett eller flera ämnen. Sommarskolan ägde rum i Brygghusets lokaler och behöriga lärare från Borås Stads 7-9-skolor har undervisat och bedömt eleverna. Sammanlagt 57 elever från samtliga stadsdelar deltog i sommarskolan, varav två elever från Kunskapsskolan. Av de 57 elever som deltog var 21 flickor och 36 pojkar.

Undervisningen har bedrivits i ämnena: matematik, svenska, svenska som andraspråk, engelska, samhällskunskap, religion, historia, biologi, fysik och kemi. En SYV från stadsdelen Öster har gett eleverna stöd vid några tillfällen

Totalt har 47 %, 27 elever, blivit behöriga till gymnasiet. Ytterligare sju av eleverna har gjort sig behöriga till IMPRO⁴. Under sommarskolan har 2 elever fått betyg i tre ämnen, 13 elever i två ämnen och 24 elever har fått betyg i ett ämne.

Det innebär att gymnasiebehörigheten efter sommarskola är 85,1 procent av eleverna i Borås Stads skolor 2015.

Fristående skolor 2015

Slutbetyg åk 9 VT15				
Skola	Antal	Meritvärde	Behörighet Högskoleförberedande	Behörighet Yrkesprogram
Borås kristna skola	20	232,9	85,0	85,0

⁴ IMPRO - Programriktat individuellt val. Eleven läser tillsammans med eleverna i ett nationellt yrkesprogram, men får samtidigt möjlighet att läsa de ämnen eleven saknar för behörighet.

Engelska Skolan	111	276,8	100,0	100,0
Kunskapsskolan	97	249,7	92,8	92,8
Malmen	20	243,9	90,0	90,0
Totalt	248	260,0	95,2	95,2

Analys

Betygen i årskurs 6 är generellt sett högre än i årskurs 7 och 8. Kommunens genomsnittliga meritvärde är 204,5 i årskurs 6 jämfört med 187,8 i årskurs 7 och 189,3 i årskurs 8. En förklaring till detta kan vara att eleverna i årskurs 6 bedöms mot kunskapskrav för årskurs 6 medan eleverna i årskurs 7 och 8 bedöms mot kunskapskraven för årskurs 9. Det är en stor spridning mellan skolorna när det gäller meritvärde och motsvarande gymnasiebehörighet i årskurs 6. Högst meritvärde har Gånghesterskolan, 239,6 och lägst har Särilaskolan med 108,3. En förklaring till de stora skillnaderna kan vara att några skolenheter är väldigt små; där får en enskild elevs resultat stort genomslag procentuellt, är det också flera nyanlända på en liten enhet blir effekten stor. En annan orsak till variationerna kan vara att betygsättning i årskurs 6 enligt LGR11 fortfarande är något nytt för pedagogerna. Ett utbyte mellan olika skolor för att sambedöma och jämföra tolkningar av kunskapskraven skulle troligtvis vara givande och skulle kunna leda till större likvärdighet. Ett område att analysera vidare är de 1-6skolor med få elever som har 100% måluppfyllelse. Hur klarar sig dessa elever när de går vidare till den större 7-9skolan?

Skillnaderna i meritvärde i alla årskurser är stor om man jämför flickor och pojkar. Liksom trenden i riket är flickors meritvärden markant högre. Enligt den statliga offentliga utredningen *Män och jämställdhet*⁵ kan orsaken till skillnad i resultat spåras i pojkars bristande motivation. Vårdnadshavares utbildningsbakgrund verkar också få ett kraftigare genomslag för pojkar vars vårdnadshavare har kort utbildning. Då skolan har ett kompensatoriskt uppdrag är detta en fråga som behöver belysas ytterligare både på skol- och huvudmannanivå.

Betygen i årskurs 8 är av tradition lägre än de i årskurs 9. Det kan ha flera orsaker, dels att eleverna faktiskt nått väsentligt längre i årskurs 9, men också att betygen (även om det inte är avsikten med dem) används för att motivera eleverna att arbeta hårdare under det sista läsåret. Det är stor skillnad mellan gymnasiebehörighet 82,1 procent i årskurs 9 och motsvarande i årskurs 8 som är 70,6 procent. Det genomsnittliga meritvärdet är också betydligt högre i årskurs 9: 213,9 jämfört med 189,3 i årskurs 8. Så har det sett ut även tidigare år. Varje skola behöver analysera sina resultat mer ingående samt diskutera huruvida hela betygsskalan används i årskurs 8, eller om betygen hålls tillbaka innan eleverna har börjat årskurs 9. Ser man till betygsresultaten i samtliga årskurser finns fortsatt en oroväckande trend för Erikslundskolan, där resultaten är mycket låga i alla årskurser. Flera skolor har överraskande låga resultat i årskurserna 7 och 8 och det finns anledning att analysera vidare både på skolan och i stadsdelen för att kunna vidta åtgärder. När vi flera år i rad kan se vikande resultat på enheter som Erikslund, Särila och Viskafors har vi skäl att fråga oss vilka insatser som hittills gjorts och vilket stöd som finns för att åstadkomma en förändring på dessa skolor. Med tanke på omfattningen är det rimligt att sådana insatser sker på huvudmannanivå.

I årskurs 9 har en mindre andel elever nått gymnasiebehörighet 2015 jämfört med 2014. Det betygssystem som infördes i och med LGR11 innebär en skärpning jämfört med det tidigare. Eleven måste ha uppnått varje krav för ett betygssteg för att få detta betyg, starkare prestationer inom några områden kan inte uppväga svagare resultat inom andra.

⁵ SOU 2014:6 *Män och jämställdhet*

Det är positivt att sommarskolan har resulterat i fler behöriga till gymnasiet, inte minst är det en framgång för de 27 elever som efter avslutad sommarskola får möjlighet att börja på gymnasiet. Målet bör ändå framgent vara att alla elever klarar kunskapskraven på sin egen skola under läsårets gång.

Borås stad bör ha en tydlig plan för hur skolverksamhet under lov ska stödjas så att det inte hänger på beviljade statsbidrag i sista minuten. En 7-9skola med organisation för lovskolor kunde inte genomföra sin verksamhet under påsklovet 2015 och därmed minskade elevers möjligheter att nå behörighet vid terminens slut.

Som en hjälp i den fortsatta analysen kan följande frågeställningar på olika nivåer vara en hjälp i utvecklingsarbetet

Arbetslaget

Sker sambedomning inför betygsättning? Används hela betygsskalan i årskurs 7 och 8? Hur kan vi arbeta för att eleverna i större utsträckning ska känna till målen och var de befinner sig i relation till dessa? Jämför era elevers betyg med övriga Borås Stad – hur kan eventuella skillnader förklaras?

Rektor

Hur ser skolans betyg ut jämfört med övriga kommunens? Vad kan eventuella skillnader bero på? Jämför parallellklassers resultat på skolan – hur kan eventuella skillnader förklaras? Sker sambedomning inför betygsättning? Förekommer utbyte med pedagoger från andra skolor?

Huvudmannen

Vad gör vi med skolor som har vikande resultat? Hur arbetar vi för att höja dessa skolors attraktivitet?

Läsning – språkutveckling

Förskoleklassen omfattas av den språkplattform som också förskolan arbetar efter sedan hösten 2010. På många skolor ingår även förskoleklassen i den lässatsning Borås Stad bedriver på alla grundskolor åk 1-6.

Förskoleklass

Skolan diskuterar fortlöpande hur verksamheten ska kunna stödja och stimulera varje elevs språkutveckling				
	Fungerar inte alls	Fungerar i liten grad	Fungerar i hög grad	Fungerar i mycket hög grad
Stadsdelen Norr		7 skolor	1 skola	1 skola
Stadsdelen Väster	1 skola	1 skola	10 skolor	
Stadsdelen Öster ⁶			7 skolor	4 skolor
Borås Stad	1 skola	8 skolor	18 skolor	5 skolor

Jämfört med förra året är det fler skolor i Norr som menar att man i liten grad diskuterar stöd och stimulans av varje elevs språkutveckling. Förra året var det endast en skola som gjorde samma bedömning. Skolorna i Öster har en motsatt trend då det i år är 4 skolor som menar att detta sker i mycket hög grad jämfört med ingen förra året.

Pedagogerna är medvetna om sin betydelse som språklig förebild och strävar efter att använda ett nyanserat och uttrycksfullt språk och förmedlar lust att kommunicera				
	Fungerar inte alls	Fungerar i liten grad	Fungerar i hög grad	Fungerar i mycket hög grad

⁶ Bodaskolan och Trandaredskolan saknas i underlaget

Stadsdelen Norr			1 skola	8 skolor
Stadsdelen Väster ⁷			9 skolor	1 skola
Stadsdelen Öster ⁸			2 skolor	9 skolor
Borås Stad			12 skolor	18 skolor

Jämfört med förra året gör skolorna i Norr en betydligt mer positiv bedömning. Denna aspekt fungerar i mycket hög grad på 8 skolor jämfört med 3 skolor föregående år. I Väster är tendensen en mer försiktig bedömning att fler skolor bedöms fungera i hög grad jämfört med förra året då 6 skolor bedömdes fungera i mycket hög grad i detta avseende.

Pedagogerna arbetar aktivt för att undvika kommandospråk				
	Fungerar inte alls	Fungerar i liten grad	Fungerar i hög grad	Fungerar i mycket hög grad
Stadsdelen Norr		2 skolor	1 skola	6 skolor
Stadsdelen Väster			10 skolor	2 skolor
Stadsdelen Öster ⁹			10 skolor	1 skola
Borås Stad		2 skolor	21 skolor	9 skolor

Den tydligaste trenden är skillnaden bland skolorna i Norr där 6 skolor bedömer att detta fungerar i mycket hög grad jämfört med 1 skola förra året.

Pedagogerna använder medvetet vardagliga situationer till att stödja och stimulera barnens språk. Eleverna ges rikliga tillfällen att uttrycka sig i ord, att beskriva, benämna, berätta och att lyssna och att använda språket då de löser problem och konflikter				
	Fungerar inte alls	Fungerar i liten grad	Fungerar i hög grad	Fungerar i mycket hög grad
Stadsdelen Norr			7 skolor	2 skolor
Stadsdelen Väster			9 skolor	3 skolor
Stadsdelen Öster ¹⁰			5 skolor	6 skolor
Borås Stad			21 skolor	11 skolor

Fler skolor i Öster menar att detta fungerar i mycket hög grad, 6 skolor jämfört med 4 förra året. Precis samma trend finns bland skolorna i Väster och Norr.

Böcker är ett levande inslag i verksamheten och de väljs medvetet och med omsorg				
	Fungerar inte alls	Fungerar i liten grad	Fungerar i hög grad	Fungerar i mycket hög grad
Stadsdelen Norr		1 skola	8 skolor	
Stadsdelen Väster			9 skolor	3 skolor
Stadsdelen Öster ¹¹			11 skolor	
Borås Stad		1 skola	28 skolor	3 skolor
Högläsning förekommer dagligen och är lustfyllt för både elever och personal.				
Stadsdelen Norr		1 skola	7 skolor	1 skola
Stadsdelen Väster			10 skolor	2 skolor
Stadsdelen Öster ¹²			6 skolor	5 skolor
Borås Stad		1 skola	23 skolor	8 skolor
Skeenden i böcker lever vidare genom att pedagogerna samtalar med eleverna om det man läst				

⁷ Kristineberg och Svedje saknas i underlaget

⁸ Bodaskolan och Trandaredskolan saknas i underlaget

⁹ Bodaskolan och Trandaredskolan saknas i underlaget

¹⁰ Bodaskolan och Trandaredskolan saknas i underlaget

¹¹ Bodaskolan och Trandaredskolan saknas i underlaget

¹² Bodaskolan och Trandaredskolan saknas i underlaget

och ger återkopplingar i vardagen till människor och händelser i böckerna				
Stadsdelen Norr		2 skolor	6 skolor	1 skola
Stadsdelen Väster ¹³			7 skolor	3 skolor
Stadsdelen Öster ¹⁴		2 skolor	5 skolor	4 skolor
Borås Stad		4 skolor	18 skolor	8 skolor

När det gäller aspekten om böcker är bedömningen något sämre än förra året. Då fanns 7 skolor i Borås Stad på nivån fungerar i mycket hög grad mot årets 3. Det är framför allt i Öster som i år inte har någon skola på denna nivå mot förra årets 3. Frågan om högläsning är uppdelad i två frågeställningar jämfört med förra året. I år finns en fråga som handlar om förekomst av högläsning och en fråga som handlar om textsamtalen. Det är därför lite svårt att göra jämförelser med förra året. Den tydligaste skillnaden finns dock i Öster där 5 skolor idag menar att det fungerar i mycket hög grad att högläsning förekommer dagligen och är lustfyllt för både elever och personal jämfört med 2 skolor förra året. Frågan om textsamtalen är något som betonats i lässatsningen. 4 skolor återfinns fortfarande på nivån fungerar i liten grad.

Pedagogerna erbjuder en miljö som stimulerar till skrivande och uppmuntrar elever att skriva för att förmedla något till andra				
	Fungerar inte alls	Fungerar i liten grad	Fungerar i hög grad	Fungerar i mycket hög grad
Stadsdelen Norr			9 skolor	
Stadsdelen Väster ¹⁵			11 skolor	
Stadsdelen Öster ¹⁶			11 skolor	
Borås Stad			31 skolor	

Förra året bedömdes 9 skolor vara på nivån fungerar i mycket hög grad och i år finns ingen skolan på den nivån. Det är framför allt i Norr och Öster som skolorna gör en lägre bedömning.

Analys

Genomgående kan man utifrån indikatorerna säga att det i hög grad eller mycket hög grad finns en god miljö för språkutveckling i förskoleklassen utifrån svaren som handlar om vad pedagogerna gör i sitt arbete. Den aspekt som får en lägre bedömning handlar om graden av skolans diskussion om hur verksamheten ska kunna stödja och stimulera varje elevs språkutveckling. Det är framför allt i Stadsdelen Norr som flera rektorer menar att detta fungerar i liten grad. För att kunna stödja och stimulera varje elevs språkutveckling i förskoleklass måste man också ha kunskap om vad barnet har varit med om när det gäller språkutvecklingsarbete i förskolan. Förskolechefer i upptagningsområdet menar att övergångsmötet till förskoleklass inte fungerar alls utifrån intentionerna i språkplattformen. Det finns en samstämmighet i svaren som behöver diskuteras vidare. Under läsåret 1415 har flera skolutvecklingskonferenser (SKUT) gett tid till möten som fokuserat övergångar. Utifrån resultaten verkar det finnas ett behov av att även fokusera på hur övergången ser ut när det gäller att fortsätta arbetet med barns språkutveckling. Då skulle en diskussion kring god språk- och läsutveckling och undervisning kunna utvecklas i samverkan mellan förskola och skola. Detta förutsätter givetvis att förskolechefer och rektorer deltar i gemensamma möten (SKUT) och lägger upp strategier för genomförande på hemmaplan. Under året har närvaron varierat på de gemensamma mötena (del av SKUT) som fokuserat på övergångar. Det är svårt att samverka mellan förskola och skola om den ena parten inte finns på plats.

¹³ Kinnarumma och Svaneholm saknas i underlaget

¹⁴ Bodaskolan och Trandaredskolan saknas i underlaget

¹⁵ Kinnarumma saknas i underlaget

¹⁶ Bodaskolan och Trandaredskolan saknas i underlaget

På en del skolor ingår förskoleklassen i skolans lässatsning medan man på andra skolor av olika skäl har valt att inte ha med förskoleklassens personal. Detta är något att reflektera mer kring då det är viktigt att all personal som möter eleverna under deras språkutveckling också kan undervisa utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Av resultaten att döma finns det skolor som behöver få mer stöd i att samtala med elever om det man läst och kan ge återkopplingar i vardagen till människor och händelser i böckerna. Detta är ett viktigt område då forskningen¹⁷ visar att man genom att enbart läsa högt inte påverkar barnens möjligheter att de så småningom själva lär sig läsa. Det avgörande är i stället hur läsningen följs upp och i vilket sammanhang läsningen äger rum. Utifrån resultaten är det tydligt att arbetet behöver fortsätta.

Som en hjälp i den fortsatta analysen kan följande frågeställningar på olika nivåer vara en hjälp i utvecklingsarbetet

Arbetslaget

Tar vårt språkutvecklande arbete ett avstamp i språkplattformen?

Hur utvecklar vi miljöer som stimulerar till läsande och skrivande?

På vilket sätt arbetar vi med högläsningen? Vilka möjligheter ger vi barnen att följa upp det lästa?

Rektor

Hur ska vi arbeta för att språkplattformen blir implementerad?

Hur samverkar vi kring språkutveckling i samband med övergång till förskoleklass?

När och hur diskuterar skolan hur verksamheten kan stödja och stimulera förskoleklassens elevers språkutveckling?

Huvudmannen

Hur ska förskoleklassen ingå i de utvecklingsarbeten som bedrivs centralt?

Skola åk 1-9

Lärarna tillgodoser sig den kompetensutveckling som lässatsningen ger				
Stadsdel	Fungerar inte alls	Fungerar i liten grad	Fungerar i hög grad	Fungerar i mycket hög grad
Stadsdelen Norr		1 skola	2 skolor	8 skolor
Stadsdelen Väster ¹⁸		3 skolor	12 skolor	1 skola
Stadsdelen Öster ¹⁹			6 skolor	6 skolor
Borås Stad	0	4 skolor	20 skolor	15 skolor

De tre skolorna i Väster som bedömts på nivån fungerar i liten grad har också bedömts fungera i hög grad och det tyder på en spridning i kvalitet inom dessa skolor.

På skolan finns gemensamma pedagogiska diskussioner kring strategier i läsundervisningen i alla ämnen				
Stadsdel	Fungerar inte alls	Fungerar i liten grad	Fungerar i hög grad	Fungerar i mycket hög grad
Stadsdelen Norr		3 skolor	7 skolor	1 skola
Stadsdelen Väster ²⁰		4 skolor	10 skolor	
Stadsdelen Öster ²¹		7 skolor	3 skolor	2 skolor
Borås Stad	0	14 skolor	20 skolor	3 skolor

Jämfört med förra året då 7 skolor i Borås Stad bedömdes fungera i mycket hög grad med gemensamma pedagogiska diskussioner, finns idag endast 3 skolor på den nivån. Skillnaden är störst i Norr som hade 5 skolor på den nivån förra året och idag bedöms endast 1 skola ligga där.

¹⁷ Skola och samhälle: Jan Nilsson litteraturläsning i förskolan

¹⁸ Tre skolor har angett både fungerar i liten grad och i hög grad. Särskolan saknas i underlaget.

¹⁹ Bodaskolan och Trandaredskolan saknas i underlaget

²⁰ En skola har angett både fungerar i liten grad och i hög grad. Särskolan saknas i underlaget

²¹ Bodaskolan och Trandaredskolan saknas i underlaget

Lärare använder i sin undervisning strategier som utvecklar läsförståelsen hos eleverna				
Stadsdel	Fungerar inte alls	Fungerar i liten grad	Fungerar i hög grad	Fungerar i mycket hög grad
Stadsdelen Norr		1 skola	6 skolor	4 skolor
Stadsdelen Väster ²²		1 skola	11 skolor	2 skolor
Stadsdelen Öster ²³			8 skolor	4 skolor
Borås Stad	0	2 skolor	25 skolor	10 skolor

Av de 2 skolor som bedöms fungera i liten grad när det gäller hur lärare tagit till sig och undervisar i strategier som utvecklar läsförståelse, bedöms den ena skolan fungera även i hög grad. Det är en skillnad mot de 4 skolor som fanns på den nivån förra året. Trenden är att fler skolor bedöms fungera i hög grad jämfört med förra året och fler skolor än tidigare finns på de två högsta nivåerna.

Lärarna tar emot och genomför auskultationer, med koppling till elevers läsning, som är väl förberedda med utgångspunkt i BFL, kursplan och forskning				
Stadsdel	Fungerar inte alls	Fungerar i liten grad	Fungerar i hög grad	Fungerar i mycket hög grad
Stadsdelen Norr	1 skola	9 skolor	1 skola	
Stadsdelen Väster	1 skola	8 skolor	4 skolor	1 skola
Stadsdelen Öster ²⁴	9 skolor	1 skola	2 skolor	
Borås Stad	11 skolor	18 skolor	7 skolor	1 skola
Det kollegiala lärandet i läsundervisningen tar sin utgångspunkt i erfarenheter från auskultationer				
Stadsdelen Norr	3 skolor	6 skolor	2 skolor	
Stadsdelen Väster ²⁵	1 skola	9 skolor	4 skolor	1 skola
Stadsdelen Öster ²⁶	9 skolor	3 skolor		
Borås Stad	13 skolor	18 skolor	6 skolor	1 skola

Ovanstående två aspekter skiljer sig betydligt jämfört med förra året. Den största skillnaden märks i Öster där 9 skolor bedömer sig ligga på nivån fungerar inte alls där endast 1 skola låg förra året. Många fler skolor menar att auskultationer fungerar i liten grad. Förra året bedömde 9 skolor i Borås Stad att det fungerade i mycket hög grad att man genomförde auskultationer och i år är det endast 1 skola i Väster som gör samma bedömning. En konsekvens är att det blivit färre skolor där det kollegiala lärandet tar sin utgångspunkt i auskultationer. 7 skolor bedömer att detta fungerar i hög eller mycket hög grad jämfört med 16 skolor förra året.

Varje elev följs upp och resultaten analyseras gemensamt och regelbundet. Analysen leder till förändringar i t ex undervisning, resursfördelning och organisation om så behövs				
Stadsdel	Fungerar inte alls	Fungerar i liten grad	Fungerar i hög grad	Fungerar i mycket hög grad
Stadsdelen Norr		2 skolor	9 skolor	
Stadsdelen Väster		5 skolor	5 skolor	4 skolor
Stadsdelen Öster ²⁷		8 skolor	4 skolor	
Borås Stad	0	15 skolor	18 skolor	4 skolor

Den stora skillnaden jämfört med föregående år är det är betydligt fler skolor som bedömer sig vara på nivån fungerar i liten grad. I år är det 15 skolor jämfört med 10 skolor förra året. I Norr är tendensen mer positiv och där finns 9 skolor på nivån fungerar i hög grad jämfört med 6 skolor tidigare.

²² En skola har angett både fungerar i liten grad och i hög grad.

²³ Bodaskolan och Trandaredskolan saknas i underlaget

²⁴ Bodaskolan och Trandaredskolan saknas i underlaget

²⁵ En skola har angett både fungerar i liten grad och i hög grad.

²⁶ Bodaskolan och Trandaredskolan saknas i underlaget

²⁷ Bodaskolan och Trandaredskolan saknas i underlaget

Lärare använder IKT så att elever genom olika kanaler förstärker upplevelsen kring en text				
	Nej	Ja, i vissa klassrum	Ja, i de flesta klassrum	Ja, i alla klassrum
Stadsdelen Norr		8 skolor	3 skolor	
Stadsdelen Väster ²⁸			12 skolor	1 skola
Stadsdelen Öster ²⁹		3 skolor	8 skolor	1 skola
Borås Stad	0	11 skolor	23 skolor	2 skolor

Frågan ställs för första gången i årets rapportunderlag och därför finns inga tendenser att se. En viss skillnad syns dock mellan stadsdelarna.

Skolbiblioteken

Finns nära samarbete mellan skolbibliotekarien och skolans personal i planering och undervisning?	Ja	Nej
Stadsdelen Norr	0	11 skolor
Stadsdelen Väster ³⁰	7 skolor	6 skolor
Stadsdelen Öster ³¹	6 skolor	6 skolor
Borås Stad	13 skolor	23 skolor

Jämfört med förra året då 24 skolor bedömde att det fanns ett nära samarbete mellan skolbibliotekarien och skolans personal i planering och undervisning så är det endast 13 skolor som gör samma bedömning i år. Skillnaden märks tydligt i Norr där 5 skolor svarade ja förra året och i år är det ingen som gör det. Även i Väster är det färre skolor som svarar ja, 7 skolor mot 11 förra året och i Öster 6 skolor mot 8 förra året.

Nationella prov och aspekten läsförståelse

Åk 3

Lokal statistik

NP Svenska åk 3	Andel (%) som uppnått kunskapskraven 2013³²	Andel (%) som uppnått kunskapskraven 2014³³	Andel (%) som uppnått kunskapskraven 2015³⁴
A. Läsa – berättande text	92,0	92,0 ³⁵	89,8
B. Läsa – faktatext	91,0	88,0 ³⁶	86,9
C. Läsa – elevens högläsning	93,0	93,5	93,0
D. Läsa – elevens textsamtal	97,0	96,7	94,6

Trenden är nedåtgående när det gäller elevers läsförmåga i åk 3 av i stort sett alla delproven i läsa. Lägst resultat 2015 får elever i läsning av faktatexter.

Jämförelse med riket

²⁸ Särilaskolan saknas i underlaget

²⁹ Bodaskolan och Trandaredskolan saknas i underlaget

³⁰ Särilaskolan saknas i underlaget.

³¹ Bodaskolan och Trandaredskolan saknas i underlaget

³² Lokal statistik

³³ Lokal statistik

³⁴ Lokal statistik

³⁵ Den redovisade andelen 2014 var 82,1 men då inte alla skolor rapporterat in resultatet för delprovet blev andelen något missvisande utifrån sättet att beräkna snittet. En omräkning har därför gjorts och andelen har justerats till 92,0

³⁶ Den redovisade andelen 2014 var 78,6 men då inte alla skolor rapporterat in resultatet för delprovet blev andelen något missvisande utifrån sättet att beräkna snittet. En omräkning har därför gjorts och andelen har justerats till 88,0

NP Svenska åk 3	Andel (%) som uppnått kunskapskraven 2013 ³⁷		Andel (%) som uppnått kunskapskraven 2014 ³⁸	
	Borås	Riket	Borås	Riket
A. Läsa – berättande text	95,3	94,9	94,2	94,4
B. Läsa – faktatext	94,5	94,0	91,8	91,8
C. Läsa – elevens högläsning	94,6	93,7	95,1	94,4
D. Läsa – elevens textsamtal	98,3	97,1	98,2	97,5

Vid en jämförelse mellan Borås Stads resultat och riket framträder även en annan bild. Man behöver dock bortse från att andelen inte överensstämmer med de lokala siffrorna, men detta handlar mer om hur man gör urvalet av elever. Jämförelsen är ändå intressant att göra. Resultaten för 2015 finns visserligen ännu inte publicerade, men vi kan ändå dra slutsatsen att elever i åk 3 lyckas bättre än snittet i riket 2013 och för 2014 i nivå med snittet eller bättre förutom när det gäller läsning av berättande text. Dock är tendensen lika tydlig i Siris som i vår lokala statistik att resultaten när det gäller läsförmåga i våra egna skolor sjunker mellan 2013 och 2014.

Könsperspektivet

NP Svenska åk 3 2015	Andel (%) som uppnått kunskapskraven Flickor ³⁹	Andel (%) som uppnått kunskapskraven Pojkar ⁴⁰
Läsa – berättande text	92,4	87,5
Läsa – faktatext	88,7	85,3
Läsa – elevens högläsning	93,8	92,4
Läsa – elevens textsamtal	95,3	93,9

Störst skillnad mellan flickors och pojkars läsförmåga syns i de nationella proven i delprovet som handlar om läsning av berättande text. Där klarar 4,9 procentenheter fler flickor provet. När det gäller läsning av faktatext är skillnaden 3,4 procentenheter fler flickor som klarar delprovet. När det gäller övriga delprov är skillnaden inte så stor.

Åk 6

Lokal statistik

NP Svenska åk 6	Andel (%) som uppnått kunskapskraven 2013	Andel (%) som uppnått kunskapskraven 2014	Andel (%) som uppnått kunskapskraven 2015
Delprov läsförståelse	89,0 ⁴¹	89,1	86,8

Det märks en skillnad i resultaten jämfört med föregående år. Årets resultat är drygt 2 procentenheter lägre än tidigare.

Jämförelse med riket

³⁷ Siris

³⁸ Siris

³⁹ Lokal statistik

⁴⁰ Lokal statistik

⁴¹ Sandhult är ej medräknade då resultaten inte är inrapporterade

NP Svenska åk 6	Andel (%) som uppnått kunskapskraven 2013 ⁴²		Andel (%) som uppnått kunskapskraven 2014 ⁴³	
	Borås	Riket	Borås	Riket
Delprov läsförståelse	95,2	93,6	95,2	94,1

I Skolverkets databas Siris hävdar sig åk 6 väl i jämförelse med riket. Trots en uppgång i riket som helhet så ligger Borås ändå över snittet med samma resultat båda åren.

Könsperspektivet

NP åk 6 Andel (%) provbetyg i delprovet läsförståelse⁴⁴

Kön	Betyg A	Betyg B	Betyg C	Betyg D	Betyg E	Betyg F	Ej deltagit
Flicka	20,9	28,6	18,7	15,1	7,5	7,5	1,8
Pojke	10,9	17,0	20,8	22,9	11,5	13,4	3,6
Totalt	15,8	22,6	19,7	19,1	9,6	10,5	2,7

Pojkarna får generellt lägre betyg än flickorna. Sett ur ett könsperspektiv får flickor i mycket större utsträckning provbetygen A och B. 49,5 procent av flickorna får dessa betyg att jämföra med 27,9 för pojkarna.

Åk 9

Lokal statistik

NP Svenska åk 9	Andel (%) som uppnått kunskapskraven 2013 ⁴⁵	Andel (%) som uppnått kunskapskraven 2014 ⁴⁶	Andel (%) som uppnått kunskapskraven 2015 ⁴⁷
Delprov läsning	83,6	85,7	85,6

Andelen elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i läsförståelsedelen i svenska är totalt 85,6 procent. Samtidigt fick 92,6 procent provbetyg i ämnet svenska. Skillnaden är 7 procentenheter.

Jämförelse med riket

NP Svenska åk 9	Andel (%) som uppnått kunskapskraven 2013 ⁴⁸		Andel (%) som uppnått kunskapskraven 2014 ⁴⁹	
	Borås	Riket	Borås	Riket
Delprov läsförståelse	89,8	92,2	87,2	94,1

Till skillnad från åk 3 och 6 ligger resultaten i åk 9 betydligt lägre än snittet i riket när det gäller delprovet läsförståelse. Siffrorna för 2015 är inte publicerade ännu, så det återstår att se hur trenden utvecklats.

⁴² Siris

⁴³ Siris

⁴⁴ Lokal statistik

⁴⁵ Lokal statistik

⁴⁶ Lokal statistik

⁴⁷ Lokal statistik

⁴⁸ Siris

⁴⁹ Siris

NP åk 9 Andel (%) provbetyg i delprovet läsförståelse⁵⁰

Kön	Betyg A	Betyg B	Betyg C	Betyg D	Betyg E	Betyg F	Ej deltagit	Ej satt
Flicka	8,4	10,1	33,6	18,8	14,2	10,4	3,6	0,2
Pojke	4,2	4,6	25,3	16,5	28,0	18,1	2,6	0,7
Totalt	6,2	7,3	29,3	17,6	21,4	14,4	3,1	0,5

Flickor får i mycket högre grad betyget A eller B. 18,5 procent av flickorna får ett av dessa betyg. Motsvarande andel för pojkarna är 8,8 procent.

Jämförelse av läsförmåga och provbetyg i olika ämnen

	Sv	Eng	Ma	Bi	Fy	Ke	Hi	Sh	Re
Andel (%) elever som inte klarat delprovet läsförståelse i svenska men ändå fått ett provbetyg i ämnet	44	61,6	30,4	47,8	14,3	59,1	23,5	54,7	65,2

Ovan har vi jämfört elever som inte klarar delprovet läsa i svenska/ sva med hur många av dem som klarar ett provbetyg i olika ämnen. Intressant är att se att av de elever som inte klarar delprovet i läsning så får ändå 44 procent ett provbetyg i svenska. I matematik är det till exempel endast var tredje elev som inte klarar delproven i läsning som klarar ett provbetyg i matematik. En slutsats som skulle kunna dras är elever med bristande läsförmåga riskerar att misslyckas att nå målen i andra ämnen. Forskning⁵¹ visar att läsförståelse i matematik oftast inte skiljer från läsförståelse av andra slags texter. Det finns en generell läsförståelsenivå som gäller olika slags texter. Tabellen visar dock på ämnen där elever med brister i sin läsning i relativt hög utsträckning klarar ett provbetyg. Det är svårt att säga om det beror på stöd till elever i provsituationen eller om konstruktionen av proven påverkat resultaten. Det kan säkert finnas andra orsaker och analys på skolnivå behöver göras för att hitta samband på individnivå. Det finns skäl till att fundera vidare på läsförmåga och kunskapsutveckling i alla ämnen.

Analys*Kompetensutveckling*

Borås Stads lässatsning har pågått sedan hösten 2011 och fyra utvecklingspedagoger på vardera 50 procent har sedan läsåret 2012/2013 hållit nätverksträffar för språkambassadörer från de allra flesta skolor i Borås Stad. Under läsåret har även åk 7-9 från Erikslundskolan, Fristadskolan och Engelbrektskolan deltagit i ett eget nätverk och Sandgårdskolan och Daltorpskolan i ett annat. Målet med träffarna har varit att öka kompetensen hos språkambassadörerna i åk 1-6 och alla deltagande lärare i åk 7-9. Generellt gör rektorerna bedömningen att lärare i hög eller mycket hög grad har tillgodogjort sig den kompetensutveckling som lässatsningen gett, med undantag för fyra skolor som angett att detta skett i liten grad. Tre av dessa har dock fått en dubbel bedömning och anses också fungera i hög grad, vilket tyder på att kvaliteten inom skolan skiftar. Huvudmannen gör uppföljning och planering med varje skola i Borås Stad genom enskilda samtal och i det sammanhanget har det framkommit att spridningen ser olika ut i olika arbetslag på skolorna och att det även beror på vilket ämne som avses. Här blir det viktigt att tydliggöra att läsning är en angelägenhet i samtliga ämnen och att man behöver arbeta språkutvecklande för att eleven ska få

⁵⁰ Lokal statistik

⁵¹ Magnus Österholm, Kognitiva och metakognitiva perspektiv på läsförståelse inom matematik. Linköpings universitet, 2006

en mer gynnsam kunskapsutveckling i alla ämnen. Forskare⁵² som granskat PISA-proven hävdar till exempel att dessa mäter elevers läsförståelse även i matematiken och de naturvetenskapliga delarna. De menar att dåliga provresultat kan handla om att elever saknar strategier för läsförståelse och elever klarar till exempel inte att tolka frågor, vilken behövs för att klara att lösa de olika uppgifterna.

Det kan verka lite konstigt att 15 skolor menar att lärare tillgodogör sig kompetensutvecklingen i lässatsningen i mycket hög grad när endast 10 skolor säger att lärare i mycket hög grad använder strategier som utvecklar läsförståelse hos eleverna. Även om trenden är att fler skolor än tidigare finns på de två högsta nivåerna så finns det mer att göra på området och anledningen till att inte fler skolor ligger på den högsta nivån är förmodligen att spridningen är stor inom en skola. Lärare är olika bra på att undervisa på detta sätt och det skiljer sig både mellan olika klassrum och mellan ämnen. Vi vet från utvärderingar att lärare i åk 1-6 generellt har uppskattat lässatsningen och man tycker att fått delta i en kompetensutveckling som är lätt att använda i klassrummet. Även utvärderingar i åk 7-9 visar att många lärare har fått ett nytt perspektiv på läsundervisning och att det behöver ske i alla ämnen.

Hur får man alla lärare som fått en kompetensutveckling på vetenskaplig grund och utifrån beprövad erfarenhet att också omvandla detta till undervisning? Kanske behöver vi mer tala om professionsutveckling än om kompetensutveckling. Då blir rektors ansvar inte bara det rent organisatoriska i genomförandet av en till exempel en lässatsning utan även rektors pedagogiska ledarskap i form av ledning och förväntningar blir viktigt att diskutera vidare. Hur ska rektor leda professionsutveckling på sin skola? Utövar rektor ett lärande ledarskap? Hur skapas en skolkultur som gynnar professionsutveckling hos alla lärare och vilken är rektors roll i det? Dessa frågor kan vara en utgångspunkt att diskutera utifrån att lärare ansvarar för språk- och läsutveckling i alla ämnen.

Kollegialt lärande

Frågorna om hur väl man tillgodogör sig en kompetensutveckling och om man på skolan har gemensamma diskussioner om strategier i läsundervisningen i alla ämnen borde också hänga ihop med diskussionen om kollegialt lärande. 35 skolor anger att lärare i hög eller mycket hög grad tillgodogjort sig kompetensutvecklingen i lässatsningen, men det är inte fler än 23 skolor som menar att det finns gemensamma pedagogiska diskussioner om läsundervisningen i alla ämnen. Vi kan också se i underlagen att auskultationerna förra året genomfördes av betydligt fler skolor än i år. I underlagen går det inte att hitta skälen till varför inte det kollegiala lärandet har utvecklats i samma omfattning. En möjlig förklaring skulle kunna vara att lässatsningen inte har nått alla lärare då matematiklyftet fortfarande tar mycket kompetensutvecklingstid för lärare i matematik. Det är också så att de flesta lärare i åk 1-6 har deltagit i eller deltar i matematiklyftet samtidigt som man försöker hålla utveckling av läsundervisningen vid liv. Det har visat sig vara svårt att få båda processerna att leva sida vid sida. Tilläggas bör också att det finns en planering för att på sikt också erbjuda lärare i matematik samma kompetensutveckling, men detta får varje skola ta ställning till utifrån hur man prioriterar sina behov.

Uppföljning

Upp emot 40 procent av skolorna brister i uppföljningen av varje elevs läsutveckling, analysen och planering av förändringar den bör leda till. Stadsdelen Öster behöver utifrån sin bedömning av hur väl uppföljningen fungerar fortsatt analysera hur man kan komma tillrätta med detta då uppföljning är centralt för att veta vad som behöver utvecklas. Spridningen är stor bland skolorna i Väster och även här behöver man identifiera orsakerna till varför detta inte fungerar på alla skolor. Detsamma gäller för berörda skolor i Norr.

⁵² Margareta Serder, (avhandlingen Möten med PISA: Kunskapsmätning som samspel mellan elever och provuppgifter i och om naturvetenskap) Malmö högskola, Paul Andrews, professor i matematikämnets didaktik, Stockholms universitet

Multimodalt lärande

Ett nytt begrepp har etablerat sig som kan kopplas till läsundervisning och det är multimodalt lärande, vilket i ett läsperspektiv kan förklaras med att textbegreppet är vidgat till att omfatta mer än typografisk text. Det kan handla om det som till exempel finns på webben i form av bilder, (både stillbilder och rörliga) och ljud och detta kräver fler strategier för läsning jämfört med läsning av en tryckt text. IKT blir därför både ett verktyg för läsning men utmanar också att erövra förmågor i hur man läser med hjälp av IKT, så kallad digital litteracitet som lyfts fram i forskningen⁵³. Många skolor bedöms ha kommit långt i användandet av IKT för att förstärka upplevelsen av en text i de flesta klassrum, men området kring multimodalt lärande är ganska nytt och det behövs mer kompetens på området. Naturligt är att multimodalt lärande också får bli en viktig del av lässatsningen.

Samarbete med skolbibliotek

Kopplat till läsning är också hur väl samarbetet fungerar mellan skolbibliotek och undervisning. Ca 30 procent av skolorna hade inte ett sådant samarbete etablerat förra året. I år sker samarbetet på ett lägre antal skolor. Det är få kommentarer i underlagen, men det lyfts bland annat att det saknats ordinarie skolbibliotekarier på skolan. I en bildningsstad, som Borås Stad vill vara, är detta en viktig fråga att arbeta vidare med.

Resultat

En fråga vi ställer är om lässatsningen ger resultat hos eleverna. Det är svårt att dra några slutsatser om detta utifrån de nationella proven som indikator. I åk 3 syns dock en nedåtgående trend i resultaten även om resultaten fortfarande ligger över snittet i riket. I åk 6 har resultaten inte förändrats från 2013 och även om snittet i riket har gått uppåt så ligger Borås fortfarande ändå över snittet. När det gäller åk 9 så kan vi dra slutsatsen att elevernas kunskaper i läsförståelse ligger en bra bit under snittet och det finns en indikation på en sjunkande trend av resultaten i den nationella statistiken. För 2015 finns indikation på att kurvan planat ut, men detta är utifrån den lokala statistiken.

Det är också stora skillnader mellan flickors och pojkars läsförståelse där flickorna presterar bättre i alla aspekter. I forskning för skolan konstaterar Skolverket⁵⁴ att det finns ett svagt samband mellan kön, socioekonomisk bakgrund och läsförståelse. Pojkar med lågutbildad arbetarklassbakgrund riskerar i högre omfattning att inte utveckla sin läsförståelse än andra. 2010 kom två rapporter från Delegationen för jämställdhet i skolan (DEJA) och den ena belyste pedagogisk forskning som tar upp orsaker till att flickor som grupp presterar bättre i skolan än pojkar och den andra rapporten beskrev biologiska faktorer. I den pedagogiska forskningen tas två aspekter upp: dels flickors och pojkar olika förhållningssätt till skolan och dels deras olika arbetssätt. Det visar sig att flickor som grupp lägger ner mer tid, arbete och engagemang i skolarbetet och har mer effektiva arbetssätt. Detta gäller inte bara för svenska skolor. När det gäller förhållningssättet beskrivs fenomenet antipluggkultur som innebär att elever tror att det finns en risk för socialt misslyckande om man är duktig i skolan och arbetar hårt för att lyckas. Forskningen menar att förhållningssättet skulle kunna vara en strategi för att undvika misslyckande. För övrigt säger forskningen att könsskillnaderna i kognitiva förutsättningar är små eller obefintliga och slår fast att pojkars klart lägre kunskaper i läsförståelse inte kan förklaras av begåvningsfaktorer.

⁵³ T ex Lisa Adamsson Göteborgs Universitet

⁵⁴ Könsskillnader i skolprestationer – idéer om orsaker, SOU 2010:51 och Biologiska faktorer och könsskillnader i skolresultat, SOU 2010:52

Den andra rapporten tar upp biologiska faktorer som kan bidra till att förklara att flickor som grupp presterar bättre än pojkar i skolan och man tar fram genomsnittliga skillnader mellan könen när det gäller kognitiv funktion, emotionell reglering (känsloreglering) och mognadstakt. Dessa skillnader har inte bara sociala orsaker. Det konstateras att förmågan till koncentration och uppmärksamhet utvecklas tidigare hos flickor och att pojkar har en senare språkmognad. När skolan tidigt introducerar moment som kräver hög grad av självständigt arbete så gynnas de barn som är tidigt mogna i koncentration och uppmärksamhet och därmed gynnas flickorna. Skolverket konstaterar att läsning och skrivning är exempel på områden som kräver särskilt fokus på pojkar så att de inte kommer efter. De går annars miste om verktyg som behövs för att kunna arbeta individuellt i alla ämnen. Forskningsresultaten pekar på att vi behöver fundera vidare över vilka verktyg lärare har att möta pojkar i deras läsutveckling. Detta är en aspekt att tydligare väva in i Borås Stads lässatsning.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att utifrån vad resultaten visar och vad forskningen säger om förändrade krav på läsning, behövs det uthållighet i utveckling av läsundervisningen för att gynna kunskapsutveckling i alla ämnen.

Som en hjälp i den fortsatta analysen kan följande frågeställningar på olika nivåer vara en hjälp i utvecklingsarbetet

Arbetslaget

Hur ser vi på att flickor och pojkar lyckas olika väl när det gäller läsförståelse? Hur påverkar det vår undervisning? Hur arbetar vi med multimodalt lärande och läsande?

Rektor

Hur kan vi arbeta utifrån en professionsutveckling snarare än kompetensutveckling när det gäller läsning? Vilka är förutsättningarna för samarbete mellan arbetslagen och skolbiblioteket?

Huvudmannen

Hur kan vi skapa en professionsutveckling som är hållbar utifrån att det finns behov av att höja kompetensen på flera områden?

IKT

IKT finns med i de pedagogiska planeringarna				
	Nej	Ja, i vissa klassrum	Ja, i de flesta klassrum	Ja, i alla klassrum
Stadsdelen Norr		3 skolor	6 skolor	2 skolor
Stadsdelen Väster ⁵⁵			7 skolor	6 skolor
Stadsdelen Öster ⁵⁶		3 skolor	5 skolor	4 skolor
Borås stad	0 skolor	6 skolor	18 skolor	12 skolor

Rektorer i Stadsdelen Väster skattar högre än i de övriga två stadsdelarna.

Filmade inslag/genomgångar används i syfte att förbereda eleverna inför en lektion, s.k. flippade

⁵⁵ Underlag från Särilaskolan saknas

⁵⁶ Underlag från Bodaskolan och Trandaredskolan saknas

klassrum.				
	Nej	Ja, i vissa klassrum	Ja, i de flesta klassrum	Ja, i alla klassrum
Stadsdelen Norr	6 skolor	5 skolor		
Stadsdelen Väster ⁵⁷	1 skola	8 skolor	4 skolor	
Stadsdelen Öster ⁵⁸	6 skolor	5 skolor	1 skola	
Borås stad	13 skolor	18 skolor	5 skolor	0 skolor

Genom att använda det flippade klassrummet som undervisningsmodell förbereder man eleverna inför en lektion då man i förväg låter dem ta del av ex. vis en filmsnutt, blogg eller annat färdigställt material via webben. Eleverna kommer förberedda till lektionen och man får på så sätt större utrymme att på lektionstid ägna sig åt fördjupande diskussioner och feedback. Rektorer i Stadsdel Väster skattar sig högre än i de övriga två stadsdelarna. Totalt sett är skattningarna låga.

Lärare använder digitala resurser som verktyg i elevernas kamratbedömning.				
	Nej	Ja, i vissa klassrum	Ja, i de flesta klassrum	Ja, i alla klassrum
Stadsdelen Norr		9 skolor		2 skolor
Stadsdelen Väster ⁵⁹		7 skolor	6 skolor	
Stadsdelen Öster ⁶⁰		12 skolor		
Borås stad	0 skolor	28 skolor	6 skolor	2 skolor

Genom att aktivt arbeta med kamratbedömning/kamratrespons ger man eleverna möjlighet att använda varandra som läresurser⁶¹. Denna metod uppmuntrar till att elever lär sig varandra.

Stadsdel Västers rektorer skattar högre än de andra två stadsdelarna. Rektorer för två av skolorna i stadsdel Norr, Engelbrektskolan F-6, (år 5 och 6) samt Engelbrektskolan 7-9 anger att man använder digitala verktyg i elevers kamratbedömning i alla klassrum.

Självskattning om digitala verktyg

4. IKT används relativt lite i undervisningen. Undervisning om IKT sker vid enstaka tillfällen. Datorn används mest som ordbehandlare. Kompetensen bland pedagogerna är låg.
5. IKT används en hel del i undervisningen. Intresset och kompetensen bland pedagogerna varierar. Datorns möjligheter tas inte tillvara fullt ut i undervisningen.
6. IKT är ett naturligt inslag i undervisningen. I undervisningen planerar man för att ta tillvara dessa möjligheter. Intresset för IKT bland pedagogerna är stort. IKT-kompetensen bland pedagogerna är hög.

	1	på väg mot	2	på väg mot	3
Stadsdelen Norr			8 skolor	1 skolor	2 skolor

⁵⁷ Underlag från Särilaskolan saknas

⁵⁸ Underlag från Bodaskolan och Trandaredskolan saknas

⁵⁹ Underlag från Särilaskolan saknas

⁶⁰ Underlag från Bodaskolan och Trandaredskolan saknas

⁶¹ Hattie, Timperley.

Stadsdelen Väster ⁶²			5 skolor	7 skolor	1 skolor
Stadsdelen Öster ⁶³			9 skolor	3 skolor	
Borås stad			22 skolor	11 skolor	3 skolor

Ur skattningen framgår att en viss förflyttning skett i jämförelse med tidigare år (2013 och 2014).

Det är numera ingen av rektorerna som skattar att någon av skolorna ligger på de två lägsta nivåerna. Samma progression gäller dock ej skattningen på de högsta nivåerna.

Stadsdelen Norr

Att digitala verktyg har bidragit till högre engagemang bland eleverna, underlättat kamratbedömningen, möjliggjort varierade arbetssätt och kan användas som ett verktyg i inkluderande miljöer är kommentarer som framgår ur underlaget för stadsdel Norr. Man betonar också den låga tillgången till digitala verktyg för F-4.

Stadsdelen Väster

Rektorer för stadsdelen anger i kommentarer att undervisningen med hjälp av digitala verktyg blivit mer varierande och lustfylld och att verktygen underlättat kamratbedömningen. Digitala verktyg används även till färdighetsträning.

Stadsdelen Öster

I Öster uttrycker man att det finns stora skillnader mellan olika klassrum i hur IKT används. För elever i 5-9 där man implementerat 1-1 används IKT i mycket högre grad. Pedagogernas kompetens och trygghet med verktygen är tillsammans med tillförlitlig teknik (nätverk m.m.) avgörande faktorer för att nå en god utveckling i användandet. Vidare upplever man att digitala verktyg är kan vara ett gott stöd för elever i behov av särskilt stöd.

Analys

Det är av stor vikt att IKT finns med i ett tidigt skede i planeringen för att underlätta uppnåendet av målet att IKT skall bli ett naturligt inslag i undervisningen. Rektorerna i Stadsdel Väster skattar att *IKT finns med i de pedagogiska planeringarna* i högre grad än övriga stadsdelar. Rektorerna för samma stadsdel värderar högst på frågan *Självskattning om digitala verktyg*. Det är rimligt att hävda att det finns kopplingar mellan ovanstående frågor. Genomgående kan man ur resultaten urskilja Stadsdel Västers högre skattningar på samtliga frågor i tabellerna, något som ytterligare påvisar ovanstående påstående.

Resultatet av skattningarna kring ”*flippade klassrum*” kan betraktas som lågt och här finns en del att arbeta med. Användandet av flippat klassrum förutsätter att pedagogerna känner sig trygga i hanteringen av digitala verktyg. Stadsdel Väster är den stadsdel som genom högre skattning utmärker sig i frågan. Sandgårdskolan, Sandhultskolan, Kinnarumma och Svaneholmskolan är de skolenheter som mest anammat denna undervisningsmetod. Oavsett skolans arbete med IKT präglas av uthållighet och långsiktighet i utvecklingsarbetet. På Svaneholmskolan och Kinnarummaskolan menar rektor att IKT bidragit till ökad måluppfyllelse

IKT är ett av många verktyg i arbetet med kamratbedömning/kamratrespons.

Respons på en arbetsuppgift tränar eleven till att bli en mer medveten granskare samtidigt som den självvärderande förmågan utvecklas vilket bidrar till att eleven reflekterar över sitt eget

⁶² Underlag från Daltorpskolan F-6 och Daltorpskolan 7-9 saknas

⁶³ Underlag från Bodaskolan och Trandaredskolan saknas

lärande. I klimatundersökningen 2015 svarar drygt hälften av eleverna på högstadiet *stämmer bra* eller *stämmer helt och hållet* på frågan *jag och de andra eleverna använder oss av kamratbedömning*.

För elever i år 4-6 är svarsresultatet 70 % på samma fråga. Den låga skattningen på frågan *Lärare använder digitala resurser som verktyg i elevernas kamratbedömning* bör således inte likställas med att kamratbedömning används i liten skala, snarare att IKT som verktyg inte är överrepresenterat i denna arbetsform. Elever för de två skolenheter (Engelbrektskolan F-6, 7-9) vars rektorer skattat högst på frågan *Lärare använder digitala resurser som verktyg i elevernas kamratbedömning* anger i högre grad än genomsnittet att man använder sig av kamratbedömning. Man kan se att en ökad användning av kamratrespons som arbetssätt bidrar till en större användning av IKT som verktyg i sammanhanget. Fördelen med att man använder sig av IKT är att man automatisk får en ”digital dokumentation” av arbetet. Vidare möjliggör IKT att respons kan ske på distans.

Andra aspekter som bör lyftas är att tillgången till digitala verktyg i de lägre åldrarna är begränsad och kan på så sätt påverka till lägre skattningar i frågorna samt att man upplever svårigheter att bedöma sammanfattande då det kan förekomma stora variationer mellan klasser inom samma skola gällande användningsgraden av IKT.

Övergångar

Förskola – förskoleklass – grundskola

Förskolechefer och rektorer har skattat sina rutiner för övergång från förskolan till förskoleklass/fritidshemmet, från förskoleklass till årskurs 1, mellan åk 3 och åk 4 samt mellan åk 6 och åk 7.

Självskattning om övergång till förskoleklass

1. Det finns en plan för övergångar som bl a beskriver olika aktiviteter som syftar till att skapa trygghet för barnet.
2. Det finns fungerande rutiner för att beskriva för förskoleklassen var barnet befinner sig i sin kunskapsutveckling. Planering görs för barn med behov av särskilt stöd.
3. Planering av kommande organisation, resurser och undervisning tar också en utgångspunkt i det som framkommit vid återkopplingen från skolan i samband med övergången. (dvs även utöver andra resultat och utvärderingar som görs i förskolan.)

Stadsdel	1	På väg mot 2	2	På väg mot 3	3
Norr ⁶⁴			20 förskolor	8 förskolor	
Väster ⁶⁵			14 förskolor	6 förskolor	12 förskolor
Öster			1 förskola	25 förskolor	1 förskola
Borås Stad	0 förskolor	0 förskolor	35 förskolor	39 förskolor	13 förskolor

Analys

Förskola – förskoleklass – årskurs 3-4 – årskurs 6-7

Samtliga förskolor skattar sig högt vad gäller hur arbetet fungerar vid övergång från förskola till förskoleklass. Samtliga förskolor har en plan för övergångar och vilka aktiviteter som ska genomföras för att kvalitetssäkra övergången från förskola till förskoleklass. Exempel på aktiviteter som genomförs är att pedagoger besöker varandras verksamheter för att planera övergången, överlämningsamtal genomförs framförallt gällande barn i behov av stöd, barnen i förskolan besöker mottagande förskoleklass.

En majoritet av förskolecheferna anger att man använder de blanketter som tagits fram gemensamt i Borås Stad gällande övergångar. Några förskolechefer uppger att de är duktiga på att göra en överlämning på de barn som är i behov av stöd/anpassningar, men att man kan utveckla arbetet med att ge överlämning för hela gruppen. Det har skett en tydlig förflyttning från 2014 där fler förskolechefer skattar arbetet med att säkra övergångar högre än föregående år. 2014 uppgav flera förskolechefer att man hade rutiner för övergångar men att det saknades skriftliga planer, något som man nu uppger att man arbetat fram tillsammans med mottagande grundskolor.

Under läsåret 2014-15 har förskolechefer och rektorer i grundskolan arbetat tillsammans vid gemensamma konferenser för att stärka samarbetet mellan verksamheter och säkra övergångar. Av olika anledningar har närvaron vid dessa konferenser varierat vilket inom vissa skolområden har påverkat möjligheten till samverkan. Utifrån dessa konferenser uppger man att man utarbetat eller vidareutvecklat rutiner för planering och genomförande av övergångar. Flera förskolechefer

⁶⁴ Lugnets förskola saknas i underlaget

⁶⁵ Almgården, Norrbygården, Positivgården saknas i underlaget

och rektorer uppger att man ser att det finns behov av att arbeta vidare med planer för övergångar, detta är ett fortlöpande arbete som sker vid de tillfällen under året då de olika verksamheterna träffas för att planera och utvärdera arbetet med övergångar. Det finns också behov av att skapa utrymme för personal i de olika verksamheterna att mötas för att diskutera pedagogiska frågor, men flera av förskolecheferna och rektorerna uppger att det inte finns utrymme att frigöra personal från verksamheten så att de har möjlighet att träffas.

Plattformer för språkutveckling, matematik och naturvetenskap och teknik används i varierande grad vid övergången mellan förskola och förskoleklass. Några skolområden uppger att plattformarna används i hög grad och att skolan efterfrågar hur man arbetat med dessa i förskolan. Andra skolområden uppger att man i liten grad använt plattformarna som ett underlag vid överlämning, men att det är ett område som man kommer att arbeta vidare med. Ett skolområde efterfrågar en matris, kopplad till plattformarna, som stöd vid överlämningar. Samtliga rektorer i grundskolan uppger att det finns fungerande rutiner och planer för övergången mellan årskurs 6 och 7. Planen innehåller rutiner för överlämning av elever i behov av stöd/anpassningar, rutiner för klassindelning och aktiviteter som genomförs vid övergången t.ex. föräldramöten och elevaktiviteter.

Ett fåtal rektorer har kommenterat övergången mellan förskoleklass och årskurs 1 samt mellan årskurs 3 och 4. I sina kommentarer uppger rektorerna att det ofta saknas skriftliga planer för övergångar inom den egna skolenheten vilket riskerar att påverka likvärdigheten samt att viktig information inte når fram till mottagande lärare. I Borås Stad pågår ett arbete med att ta fram en gemensam plan för övergångar som ska omfatta samtliga verksamheter från förskola till gymnasieskola, planen förväntas vara färdigställd under hösten 2015. Den har som syfte att kvalitetssäkra och underlätta barns och elevers fortsatta lärande vid övergångar inom och mellan skolformer eller vid byte av skola.

Får skolan relevant information från de förskolor som lämnar elever till skolan?	Ja	Nej
Norr		
Förskolan ⁶⁶	25 förskolor	
Grundskolan	9 skolor	
Väster		
Förskolan ⁶⁷	33 förskolor	
Grundskolan	14 skolor	
Öster		
Förskolan ⁶⁸	16 förskolor	1 förskola
Grundskolan ⁶⁹	9 skolor	
Borås Stad	106 förskolor/skolor	1 förskola

⁶⁶ Lugnets förskola, Frufällegården, Smörbollen, lilla Safiren och Kröklingegården saknas i underlaget

⁶⁷ Falkungen, Svanungen och herrgårdsleken saknas i underlaget

⁶⁸ Holmen, Hässlegården, Tunnländsgården, Milstensgården, Våglängdsgården, Trandaredsgården, Sörmarksgården saknas i underlaget

⁶⁹ Boda, Myrås, Dannike och Målsryd saknas i underlaget

Använder mottagande verksamhet den information man fått?	Ja	Nej
Grundskolor Norr ⁷⁰	10 skolor	
Grundskolor Väster ⁷¹	13 skolor	
Grundskolor Öster ⁷²	10 skolor	
Borås Stad	33 skolor	0 skolor

Det är tydligt vilka barn/elever man ska samverka om, vad som ska göras praktiskt och vem som ansvarar för vad t ex för dokumentation.	Ja	Nej
Norr		
Förskolan	26 förskolor	3 förskolor (svarar inte aktuellt)
Grundskolan ⁷³	10 skolor	
Väster		
Förskolan	36 förskolor	
Grundskolan	14 skolor	
Öster		
Förskolan ⁷⁴	20 förskolor	
Grundskolan ⁷⁵	10 skolor	
Borås Stad	116 förskolor/skolor	0 förskolor

Personalen har förutsättningar att inför övergångar till förskoleklass kunna ha de samtal som behövs med barn/elever, vårdnadshavare och andra berörda parter.	Ja	Nej
Norr		
Förskolan ⁷⁶	25 förskolor	3 förskolor (svarar ej aktuellt)
Grundskolan	10 skolor	
Väster		
Förskolan	33 förskolor	3 förskolor
Grundskolan ⁷⁷	13 skolor	
Öster		
Förskolan ⁷⁸	20 förskolor	
Grundskolan ⁷⁹	9 skolor	

⁷⁰ Engelbrekt 7-9 saknas i underlaget

⁷¹ Särila F-9 saknas i underlaget

⁷² Boda och Myrås saknas i underlaget

⁷³ Engelbrekt 7-9 saknas i underlaget

⁷⁴ Holmen, Trandaredsgården och Sörmarksgården saknas i underlaget.

⁷⁵ Boda, Myrås, Dannike och Målsryd saknas i underlaget

⁷⁶ Lugnets förskola saknas i underlaget

⁷⁷ Särila F-9 saknas i underlaget

⁷⁸ Holmen, Trandaredsgården och Sörmarksgården saknas i underlaget.

⁷⁹ Boda, Myrås, Dannike och Målsryd saknas i underlaget

Analys

Förskola – förskoleklass – årskurs 3-4 – årskurs 6-7

I stort sett samtliga förskolor och skolor uppger att den information som överlämnas om elever är relevant. Några förskolor har inte svarat då de uppger att de inte har barn i de åldrar som berörs. Den förskola som svarat nej, uppger att den information som förskolan förmedlar till skolan i många fall är för detaljerad. Det finns fungerande rutiner för överlämning av barn i behov av stöd, men arbetet kan utvecklas med att koppla överlämningen till de plattformar som arbetats fram i Borås Stad gällande språk, matematik, naturvetenskap och teknik.

Svaren i självskattningen gällande om den information som överlämnas om elever är relevant förvånar något. Detta då majoriteten av förskolechefer och rektorer i sina skriftliga svar uppger att detta fungerar bra. I tidigare sammanhang då chefer diskuterat just detta har man varit mindre positiv. Dessutom skiljer det mellan svaren gällande övergångar i den del av KR som behandlar Borås Stads språkplattform jämfört med svaren i denna del. De svar som behandlar språkplattformen är betydligt mindre positiva än de svar som behandlar övergångar generellt.

Samtliga skolor uppger att man använder den information som kommer från avlämnande förskola/skola. Några förskolor uppger att man inte har kännedom om huruvida skolan använder den information man lämnat, detta då man saknar återkoppling från mottagande skola. Men flera förskolechefer och rektorer uppger också att kommunikationen mellan förskolan och mottagande skola fungerar bra och att man får återkoppling på om den information man överlämnat till mottagande enhet varit tillräcklig.

Flera förskolechefer och rektorer uppger att man i det fortsatta arbetet med att planera och utvärdera övergångar bör fokusera mer på att formulera förväntningar på respektive avlämnande och mottagande enhet. Detta för att säkerställa att all nödvändig information överlämnas, men också för att skapa en större förståelse för varandras verksamheter vad gäller mål, innehåll och krav.

Samtliga förskolor och grundskolor svarar att det är tydligt vilka barn/elever man ska samverka om. Några förskolor har inte svarat då de uppger att de inte har barn i de åldrar som berörs. I kommentarer tar man upp att förskolorna och skolorna följer de rutiner som utarbetats i Borås Stad för att säkra övergångar för elever/barn i behov av stöd/anpassningar. Dessutom uppger flera förskolor och grundskolor att man har kompletterande lokala rutiner för överlämning av elever/barn i behov av stöd/anpassningar. I några fall uppger man att dessa rutiner behöver förbättras vad gäller dokumentation, det gäller då särskilt övergången mellan förskoleklass och årskurs 1 samt mellan årskurs 3 och 4.

En majoritet av förskolorna och samtliga grundskolor uppger att personalen har förutsättningar att genomföra samtal inför övergången till förskolan. 4 förskolor i Öster svarar att frågan inte är aktuell eftersom de inte har barn i den aktuella åldersgruppen. 3 förskolor i Väster uppger att man önskar att personal från grundskolan deltar vid dessa samtal, men uppger att viljan från skolan inte finns.

Flera förskolor och skolor nämner i kommentarer att man har en plan och organisation för överlämningsprocessen, men att man önskar ett utökat samarbete mellan verksamheterna med en tydligare pedagogisk koppling. Detta för att dels stärka samarbetet men också för att öka

förståelsen för varandras verksamheter och därmed stärka kompetensen. Flera skolområden har startat ett arbete för att stärka samarbetet mellan framförallt förskolan och förskoleklassen, men flera förskolechefer och rektorer nämner i sina kommentarer att det är svårt att få till möten då det finns små möjligheter att frigöra personal.

De gemensamma rutiner som är fastställda i Borås Stad gällande överlämningar fungerar hela vägen från förskola till gymnasieskola och är väl förankrade i organisationen. Man kan dock dra slutsatsen att det på samtliga nivåer behöver arbetas vidare med att säkra kvalitén på den information som överförs gällande vad eleverna har fått möta i undervisningen på avlämnande enhet. Det framkommer i kommentarer från framförallt rektorer i grundskolan och gymnasieskolan att viktig information om elever inte kommer mottagande enhet till del. Ett utvecklingsområde verkar vara att skapa rutiner för att tillse att vårdnadshavare skriver under ett medgivande om att information får överföras till mottagande enhet.

Som en hjälp i den fortsatta analysen kan följande frågeställningar på olika nivåer vara en hjälp i utvecklingsarbetet

Arbetslaget

Hur tar vi emot de elever som har behov av stöd och tar tillvara den information som kommer från avlämnande enhet?

Hur säkerställer vi att vi ger **alla** elever den utmaning de behöver för att utvecklas från den nivå de befinner sig på? Börjar vi på för låg nivå i förhållande till den enskilde eleven?

Hur återkopplar vi till respektive verksamhet vad som har fungerat/behöver utvecklas i syfte att stärka samarbetet?

Förskolechef/Rektor

Känner avlämnande/ mottagande enheter till planen och vilka förväntningar som finns på respektive verksamhet?

Hur utvecklar vi organisationen kring övergångar (planering, genomförande, uppföljning)?

Hur uttrycker vi de förväntningar vi har gällande information om elever i behov av anpassningar samt information om vilken undervisning barnen/eleverna har mött i den verksamhet de lämnar?

Hur säkerställer vi att vi ger **alla** elever den utmaning de behöver för att utvecklas från den nivå de befinner sig på? Börjar vi på för låg nivå i förhållande till den enskilde eleven?

Huvudmannen

Hur kan ansvaret för övergång mellan skolformer tydliggöras? Hur säkerställs likvärdigheten kring övergångar inom och mellan stadsdelar?

Övergångar – gymnasieskolan - gymnasiesärskolan⁸⁰

Till denna kvalitetsrapport har en självskattning om övergångar mellan grundskola och gymnasieskola genomförts på skolorna/skolenheterna. Skattningen bygger på skolledningens bedömning av var skolenheten befinner sig när det gäller hur överlämnandet av information mellan skolformerna fungerar, hur planering av organisation, resurser och undervisning planeras utifrån den information som framkommit. Skattningen omfattar dessutom en bedömning av de rutiner som finns för att upplysa elever, inför valet till gymnasieskolan, om skolans mål och sätt att arbeta.

⁸⁰ Viskastrand B saknas i underlaget.

Skolan/Skolenheterna använder sig av det kommungemensamma dokumentet "Överlämning vid övergång för barn och elever i behov av särskilt stöd. I stort sett samtliga skolor/skolenheter uppger att man planerar organisation och resurser utifrån den information man får vid överlämningen. I kommentarer lyfter några rektorer i gymnasieskolan fram att informationen om elever i behov av stöd i många fall är bristfällig vilket leder till att kvalitén på planeringen inför mottagandet av nya elever brister. Man uppger också att detta påverkar möjligheterna för skolan/skolenheten att planera i förhand vad gäller organisation och resurser. Gymnasiesärskolan uppger att överlämningar kring elever alltid genomförs individuellt för varje elev.

Utifrån rektorernas skattningar kan man utläsa att de, för Borås Stad gemensamma, rutiner och dokument används och fungerar väl, men att det finns ett relativt stort antal elever som gymnasieskolan saknar information om i förhand vilket påverkar kvalitén på mottagandet och ger eleven sämre förutsättningar till en bra start och adekvat stöd i gymnasieskolan. Området övergångar, som utgör underlag för planering och organisation av utbildningen såväl för enskild elev, som klass och i vissa fall även skolenhet och skola, behöver fortsatt utvecklas utifrån de enskilda skolornas nulägesbeskrivningar.

14 av 17 rektorer (en rektor har inte besvarat självskattningen) uppger att man har fungerande rutiner för att informera elever om skolans mål och arbetssätt inför gymnasievalet. Två av rektorerna på Sven Eriksongymnasiet uppger att man inte genomför någon specifik åtgärd för att tillse att eleverna får information om skolans mål och arbetssätt. Detta finns med som en del i den allmänna information som förs fram då man besöker grundskolorna samt vid "Öppet hus" då elever och vårdnadshavare har möjlighet att besöka de olika gymnasieskolorna. I kommentarer uppger någon rektor att skolan kan se över de skriftliga rutinerna för att ytterligare kvalitetssäkra arbetet. För att öka kvalitén på den information som eleverna får inför övergången till gymnasieskolan behöver skolan/skolenheterna säkra att alla elever får del av informationen. Grundskolorna behöver tillse att gymnasieskolans skolbesök förärbettas så att den gemensamma kvalitén när besöken genomförs kan öka.

De gemensamma rutiner som är fastställda i Borås Stad gällande överlämningar fungerar hela vägen från förskola till gymnasieskola och är väl förankrade i organisationen. Man kan dock dra slutsatsen att det på samtliga nivåer behöver arbetas vidare med att säkra kvalitén på den information som överförs gällande vad eleverna har fått möta i undervisningen på avlämnande enhet. Det framkommer i kommentarer från framförallt rektorer i grundskolan och gymnasieskolan att viktig information om elever inte kommer mottagande enhet till del. Ett utvecklingsområde verkar vara att skapa rutiner för att tillse att vårdnadshavare skriver under ett medgivande om att information får överföras till mottagande enhet.

Behov att lyfta till huvudmannen

Förskola

Stadsdelen Norr

Flera förskolechefer uttrycker att deras personal har olika önskningsar när det gäller kompetensutveckling men att man på grund av ansträngd budget inte kan tillgodose detta. Man beskriver att förutsättningarna för kompetensutveckling är näst intill obefintliga. Områden där man lyft att det finns behov av kompetensutveckling handlar om barn som utmanar, barn med annat modersmål, IKT, matematik och språkstörning. Några chefer anger också behov av fördjupning i plattformarna som finns i förskolan.

Stadsdelen Väster

Förskolecheferna har inte gjort enskilda bedömningar utan som grupp anger man att man vill arbeta vidare med ökad professionalism på alla nivåer där bland annat normkritiskt förhållningssätt är ett utvecklingsbehov. Även kollegialt lärande behöver fortsatt utvecklas.

Stadsdelen Öster

Två områden lyfts av flera förskolechefer: Kompetensutveckling när det gäller IKT/Pingpong. Någon chef tar upp kollegialt lärande och en annan nämner modersmål som utvecklingsområden.

Grundskola

Stadsdelen Norr

Engelbrekt F-6 lyfter behovet av stöd i att leda utvecklingsarbete kring ett inkluderande arbetssätt utifrån att man inte är en nivå 2-skola. Fristadskolan lyfter att man gärna ser att Utvecklingsenheten arbetar med handledning för kollegialt lärande då man ser att effekten av någon utomstående som arbetar gentemot arbetslaget är stor. Erikslund önskar stöd i att koppla ihop de olika delarna BFL och IKT med arbete kring extra anpassningar, vilket förstärks av Sjöboskolan som önskar stöd i att koppla ihop kommunens kompetensutvecklingsinsatser så att det kan bli en hjälp för verksamheterna att arbeta med de olika delarna som en helhet. Sparsörskolorna vill sprida sitt arbete kring kollegialt lärande som man samarbetat kring med Göteborgs universitet.

Stadsdelen Väster

Byttorp, Hestra Midgård, Särila och Viskafors beskriver att det behövs fortsatt arbete kring bedömning för lärande (BFL) och Daltorp F-6, Sandared och Sandhult, Sjömarken och Kinnarumma och Svaneholm uttrycker ett specifikt behov av kompetensutveckling för personal i förskoleklass och fritids när det gäller BFL.

Byttorp, Hestra Midgård och Sjömarken tar upp behovet av fortsättning av lässatsning. Hestra Midgård och Byttorp lyfter också matematik som ett utvecklingsområde.

Byttorp, Hestra Midgård, Sandared och Sandhult, Sjömarken, Viskafors samt Kristineberg och Svedje har behov av fortsatt IKT-arbete. En kommentar är att man behöver nå längre eftersom det digitala hittills ersatt ett traditionellt sätt att arbeta och det behövs ett nytt tänkt kring möjligheterna med IKT.

Byttorp, Hestra Midgård, Sandared och Sandhult samt Sjömarken tar upp arbete kring elever med olika behov t ex normbrytande beteende, trygghet och studiero som ett utvecklingsområde. Kristineberg och Svedje samt Sandared och Sandhult har behov av att utveckla det kollegiala lärandet.

Ytterligare nämns gemensam timplan, entreprenöriellt lärande av Kristineberg och Svedje och att skapa långsiktiga förutsättningar pedagogiskt och ekonomiskt av Särila.

Stadsdelen Öster

Myrás, Gånghester och Aplared tar upp att satsningarna kring BFL, matematik och läsning ges möjlighet att implementeras. Ekaräng är inne på samma spår genom att lyfta att även bibliotekarien, språkstödjare och modersmåls lärare behöver ta del av satsningarna. Tummarp, Äspered och Kerstinsgårdsskolan har ett stort behov av nysatsning på BFL. Gånghester och Aplared anser att förstelärare kan ges uppdrag inom dessa områden.

Myrás och Ekaräng ser behov av kompetensutveckling när det gäller elever i behov av särskilt stöd och elever som far illa.

Myrás, Tummarp, Äspered och Kerstinsgårdsskolan uttrycker behov av kompetensutveckling i IKT. De tre sistnämnda skolorna behöver också en bättre infrastruktur när det gäller IKT.

Gånghester, Aplared och Tummarp, Äspered och Kerstinsgårdsskolan önskar en introduktion av Dexter.

Myrás lyfter även behov av samarbete med högskolan kring fritidsverksamheten. Dalsjöskolan lyfter även att det inte finns medel för att genomföra aktiviteter i aktivitetsschemat (framtagna av Miljöförvaltningen) då kostnader för bussresor inte täcks av budgeten.